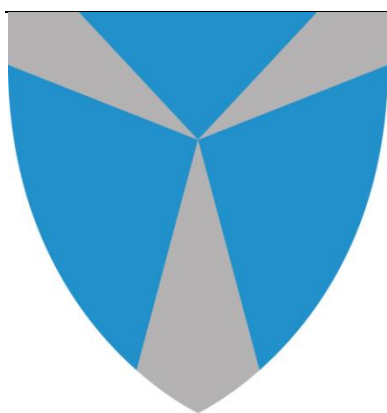

Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd

Oppdal kommune

Innhold

BEFOLKNINGSUTVIKLING.....	3
BUDSJETTOPPLEGG OG BEVILGNINGSFORSLAG .	4
HOVEDTALL	10
STATSBUDSJETTET FOR 2017	13
KOMMUNENS FELLESINNTEKTER OG FELLESUTGIFTER	16
EKSTERNE FINANSPOSTER	19
INTERNE FINANSIERINGSPOSTER.....	20
INVESTERINGSBUDSJETTET	21
TJENESTEOMRÅDE PLAN OG FORVALTNING	29
TJENESTEOMRÅDE HELSE OG FAMILIE	33
TJENESTEOMRÅDE OMSORG	39
HJEMMETJENESTER	41
SYKEHJEMMET	43
TJENESTEOMRÅDE OPPVEKST OG KVALIFISERING	45
TEKNISKE TJENESTER.....	58
ØVRIGE RAMMEOMRÅDER.....	63
BETALINGSSATSER	65
BUDSJETTOPPSTILLINGER.....	67

Vedlegg:

Detaljbudsjett

Budsjett 2018

Rådmannens forslag

Rådmannen har ordet - hovedutfordringer 2018

Oppdal kommunes største utfordringer i driften vil fortsatt være innenfor eldreomsorgen. Enhetene har store utfordringer med å tilpasse en forsvarlig drift innenfor gitte rammer. Dette ble synliggjort i budsjettregulering, hvor vi måtte styrke budsjettene til hjemmetjenestene og sykehjemmet betydelig (om lag 2,9 millioner kroner til sammen). Tidligere utskrivning av pasienter fra sykehus og pasientgrupper som er «sykere» enn før vil fortsatt være virkeligheten og gjør at vi må holde et våkent blikk på situasjonen gjennom året

Åpningen av «Bofelleskap for personer med demens» vil være etterlenget. Det vil først og fremst gi bedre kvalitet til en brukergruppe som har få talspersoner men det gir oss også større kapasitet på heldøgns omsorgsplasser, slik at flere kan få et tilbud.

Det er viktig å holde fokus på tjenestetilbud innfor kommunens kjerneoppgaver; som helse, omsorg og opplæring. Det er lite sannsynlig at kommuner på vår størrelse får økte driftsrammer i årene som kommer. Vi må derfor bli flinkere til å prioritere mellom sektorene. Økte behov i omsorgssektoren må møtes ved at vi flytter ressurser fra andre sektorer. Kommunestyret var også tydelig på dette i forbindelse med behandlingen av handlingsplanen for perioden 2018 - 2021. Der ble følgende vedtatt:

«Kommunestyret ber om at rådmannen. Før neste revisjon av handlingsplanen, legger frem en vurdering av muligheten for bedre og raskere markering av endringer i ressursbehovet innenfor de forskjellige kommunale virksomhetsområder, slik at det kan brukes til reell omfordeling i handlingsplanen»

Dett vedtaket ble presisert og utdypet av formannskapet:

«Formannskapet ønsker å unngå ostehøvelprinsippet, og få konkrete forslag fra rådmannen til prioriteringer. Vedtaket er en utfordring til rådmannen om å forbedre og tydeliggjøre informasjonen i rapporter og økonomiplandokumenter. Rådmannen bes å tydeliggjøre muligheter for prioritering mellom og innenfor ulike sektorer. Rådmannen bør forsøke å peke på hva som er "må"(lovpålagte)-, "bør"- og "ønsker"-oppgaver.»

Dette innebærer at rådmannen frem mot behandlingen handlingsplanen vil iverksette et arbeid med gjennomgang av alle sektorer og enheter med tanke på å identifisere muligheter for å omfordele ressurser. En iverksetting av slike muligheter vil sannsynligvis innebære at vi ikke kan opprettholde et tjenestetilbud og en struktur som det er i dag. Det vil bli lagt vekt på å involvere de ansatte i dette arbeidet.

Av utviklingsprosjekter neste år vil jeg nevne:

- ✓ Ordningen med oppvekstsenter både i vest og i sør skal iverksettes. Å «smelte sammen» ulike kulturer kan være utfordrende, men rådmannen har inntrykk av at det er gjort god jobb. Det er likevel knyttet usikkerhet til den økonomiske siden av driften og en må ta høyde for at vi trenger minst ett års drift for å ha full oversikt.
- ✓ Rullering av kommuneplanens arealdel er en omfattende planprosess som vil være gjenstand for politisk behandling i flere runder. I dette arbeidet legges samfunnsdelens målsettinger til grunn. Rulleringen av arealdelen skal bl.a. sikre framtidige utbyggingsområder i kommunen, der muligheter for utbygging avklares opp mot andre forhold slik som jordvern, natur- og kulturlandskapsvern, samfunnssikkerhet m.v.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Befolkningsutvikling

Tabell 1 Befolkningsutvikling Oppdal

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fødte	65	60	75	82	66	69	78	69	69
Døde	50	68	63	60	76	66	52	65	55
Netto innflytting	50	-16	76	41	51	17	14	28	19
Folketall 31.12	6 629	6 603	6 691	6 755	6 794	6 814	6 852	6 886	6 973
<i>herav:</i>									
0-5 år	430	403	421	437	452	460	477	472	471
6-15 år	916	899	911	895	862	847	802	810	819
16-19 år	408	384	375	363	368	348	381	367	366
20-66 år	3 884	3 895	3 936	3 981	4 000	4 013	3 991	3 998	4 036
67-79 år	643	669	691	712	756	798	846	878	908
80 år og over	348	353	357	367	356	348	355	361	373

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Budsjettopplegg og bevilgningsforslag

Enhet	Regnskap for 2016	Budsjettrammer for 2017		Forslag ramme 2018	Nominell vekst fra opprinnelig budsjett 2017 (%)
		Opprinne- lige	Inkl. bud- sjett- endringer		
PoF	13 336	13 477	13 477	13 891	3,5
Støtte- og fellestjenester	25 055	25 270	25 342	25 821	2,2
Politisk styring og kontroll	4 146	4 212	4 212	3 971	-5,7
Tilleggsbevilgninger	955	11 688	8 245	13 677	17,3
Oppdal kulturhus KF	12 001	12 315	12 315	12 572	2,1
Helse- og oppvekstforvaltning	51 576	51 742	53 532	44 933	-13,2
Sykehjemmet	40 881	40 367	41 918	46 435	15,0
Hjemmetjenester	66 950	70 210	70 210	74 050	5,5
Aune skole	31 049	30 307	30 307	32 828	8,3
Drivdalen skole	4 570	4 376	4 376	7 277	66,3
Lønset og Midtbygda skole	8 107	8 926	8 926	14 952	67,1
Ungdomsskolen	27 002	26 516	26 516	27 378	3,3
Kirkelig sektor	4 480	4 578	4 578	4 673	2,1
Kommunale barnehager	11 705	11 811	11 811	11 896	0,7
Tekniske tjenester	18 997	16 698	16 698	17 993	7,8
Helse- og familie	25 530	26 208	26 208	27 660	5,3
NAV	6 282	6 751	6 751	6 903	2,3
Sum	352 797	365 452	365 422	386 910	5,9

Tabell 2 Budsjettopplegget 2018

Beskrivelse	Regnskap 2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Realvekst i fellesinntektene <u>ikke</u> korrigert for systemendringer	0,5 %	2,4 %	1,7 %
Realvekst i bevilgningene <u>ikke</u> korrigert for systemendringer	0,4 %	1,3 %	3,3 %
Netto rente- og avdragsbelastning	6,5 %	5,7 %	4,9 %
Netto driftsmargin korrigert for bruk av enhetsvise disposisjonsfond	3,6 %	1,8 %	0,3 %
Lånegjeld 31.12 (beløp i millioner kroner)	364,1	365,3	369,0
Disponibel saldo i Kapitalfondet 31.12 (beløp i millioner kroner) ¹	17,5	15,5	11,8
Disponibel saldo i Næringsfondet 31.12 (beløp i millioner kroner)	15,8	15,7	15,9
Disponibel saldo i Infrastrukturfondet 31.12 (millioner kroner)	9,4	11,4	13,3
Disponibel saldo i det generelle disposisjonsfondet 31.12 (millioner kroner) ²	4,4	8,3	7,0

¹ Inkluderer ikke disposisjonsfond til kapitalformål

² Inkluderer ikke disposisjonsfond til kapitalformål

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Budsjettoppblegget gir en korrigerert netto driftsmargin på 0,3 %. Korrigeringen består i at engangsutgifter som blir dekket av enhetenes disposisjonsfond ikke tas med på utgiftssiden. Kommunestyrets økonomiplanvedtak la opp til 0,5 % netto driftsmargin for 2018. Netto driftsmargin, ligger godt under forsvarlighetsgrensen på 1,5 % slik den er fastlagt i økonomireglementet. Imidlertid forutsetter handlingsplanen en økning i netto driftsmargin utover i handlingsplanperioden.

Budsjettarbeidet ble mer krevende enn antatt, og for å få et realistisk budsjett har rådmannen måtte øke bevilgninger utover handlingsplanvedtaket, dette er spesielt knyttet til ressurskrevende tjenester, om lag 2,1 millioner kroner og i forhold til endringer i kriterieverdiene for skolene. I tillegg har Oppdal kommune blitt en billigere kommune å drive, og en konsekvens av at dette er at kommunen mottar mindre frie midler en antatt i handlingsplanen.

Dette budsjettoppblegget betyr samtidig at kommunen har lite ytterlige handlingsrom. Imidlertid har kommunen en relativ stor buffer i forhold til at kommunen belaster mer avdrag enn kravet i henhold til minsteavdragsregelen. Rådmannen kunne justert avdragsnivået, men har likevel valgt følge en linje med fortsatt 20 år med avdrag.

Bevilgningsendringer til drift

Når vi ser bort fra lønns- og prisveksten inneholder forslaget 3,03 millioner (se tabell 4) i merbevilgning til drift enn det økonomiplanen la opp til. Dette inkluderer også fratrukk på 2,0 millioner kroner som følge utbyggingen av ny idrettshall ikke vil få oppstart i 2018. I tillegg inneholder budsjettforslaget satsninger og ansvarsoverføringer som ligger som «øremerkning» i de frie inntektene, men også nye konsekvensjusteringer.

Dette er en relativt stor merbevilgning og må sees i sammenheng med at kommunen har et system for økonomistyring der prioriteringene blir gjort i økonomiplanen. De merbevilgningene som rådmannen foreslår består av følgende:

Tabell 3 Bevilgningsendring drift (ut over handlingsplanen). Beløp i tusen kroner.

Bevilgninger	Beløp
Endring av kriterieverdiene for skolene	1 039
Egenandel for ressurskrevende tjenester	800
Ressurskrevende brukere	1 367
Opptrapping innen rusfeltet	260
Tilskudd til Oppdal Frivilligsentral	27
Pedagognorm	315
Tidlig innsats barnehage/skole	260
Drift av legevakt	240
Tilleggsbevilgningsreserven	980
Økt foreldrebetaling	-310
Forsinkelse idrettshall	-2 000
Forebyggende tiltak barn og unge	224
Boligsosialt tilskudd	46
Reisekostnad – politisk virksomhet	30
Forsinkelse utbygging Midtbygda bhage	-150
Kongevegen	-100
Sum	3 028

Av de 3,08 millioner kroner, jf. tabell 4, er 1,6 millioner kroner knyttet til satsinger og ansvarsoverføringer som vi ble kjent med da forslaget til statsbudsjett ble lagt fram. Dette gjelder den kommunale egenandelen for ressurskrevende tjenester, opptrapping innen rusfeltet, tidlig innsats barn og unge, forebyggende tiltak barn og unge, boligsosiale tilskudd, økt pedagognorm, økt foreldrebetaling, tilskudd til frivilligsentralen.

De resterende bevilgningene utgjør økte kostnader som følge av flere elever i grunnskolen enn tidligere anslått, ressurskrevende brukere, drift av legevakt og økt reisekostnad til politisk virksomhet.

De innmeldte behovene for nye konsekvensjusteringer var 0,97 millioner kroner større enn de 3,03 millioner kroner som blir foreslått etterkommet med bevilgningsforslag. For å få en forsvarlig driftsmargin ble det for følgende behov i stedet henvist til andre løsninger:

- ✓ Turnuslege: innmeldt behov på 272 000 kroner. Vurderes som nytt tiltak og bør følges opp i forbindelse med handlingsplan 2019-2022.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

- ✓ Ressurskrevende bruker: innmeldt behov 1 207 000 kroner og foreslått bevilget beløp ble 1 086 750 kroner.
- ✓ Bevilgningene til helse og familie tar ikke høyde for en institusjonsplassering i barnevernet som vil koste 0,56 mill. Dette må enhetene dekke gjennom disposisjonsfondet sitt.
- ✓ Opptrappingsplan rus redusert med 55 000 kroner.

I tillegg viser regnskapet per 2. tertial at det har vært et merforbruk tilknyttet vedlikehold og lisenskostnader. Rådmannen har ikke funnet dekning for at ansvarsområdet EDB tilføres økte budsjettmidler i 2018, og det således må vurdere alternative innsparingsmuligheter i 2018. Imidlertid vil det i forbindelse med arbeidet med handlingsplan 2019-2022 jobbes aktivt med dette området.

I økonomiplanen ble det vedtatt å øke bevilgningsrammene, brutto, med til sammen 12,04 millioner kroner (nye driftstiltak og konsekvensjusteringer). Til fratrukk kom balansejusteringstiltak (ostehøvel) med en reduksjon på 1,42 millioner kroner slik at netto bevilgningsøkning i handlingsplanen var 10,62 millioner kroner.

Til sammen (budsjett og økonomiplan) er det gitt en økning i bevilgning (ser bort fra pris og lønnsvekst) på til sammen 13,64 millioner kroner (netto) i forhold til opprinnelig budsjett for 2017.

Tabell 4 Utgiftsøkning (handlingsplan + budsjett). Beløp i tusen kroner.

Utgiftsøkning	Beløp
Helse- og omsorgsektoren	8 200
Helse- og familie	954
Barnehagesektoren	1 160
Skolesektoren	1 874
Tekniske tjenester	3 291
Øvrige formål	2 445
Sum utgiftsøkning	17 924

Tabell 5 Utgiftsreduksjon (handlingsplan + budsjett). Beløp i tusen kroner.

Utgiftsreduksjon	Beløp
Kommune- og stortingsvalg	300
Effektiviseringskrav	1 420
Økt foreldrebetaling	310
Utsatt oppstart idrettshall	2 000
Utsatt avdrag Midtbygda bhage	150
Uttrekk Kongevegen	100
Sum utgiftsreduksjon	4 280
Bevilgningsøkning	13 644

Mindre frie inntekter enn forventet

I sammenlignbar kroneverdi og oppgavepålegg ser det ut til at de frie inntektene i 2018 blir 2,5 % høyere enn det vi la til grunn i handlingsplanen (nominelt). Dette tilsvarer en realnedgang på om lag 0,5 millioner kroner i 2018. Om lag 2,48 millioner kroner av dette avviket skyldes at Oppdal får mindre tilbake gjennom utgiftsutjevningen fordi kriterieverdiene pr 1. juli viser at vi blir å regne som en mindre kostnadskrevende kommune enn før. Dette gjelder spesielt at vi har fått en mindre andel av befolkningen i de yngste aldersgruppene (2-5 år) samt i aldersgruppen 80-89 år. Imidlertid bidrar økte forventede kraftpriser med en merinntekt på om lag 2,1 millioner kroner i 2018.

Inntekter fra kraftsektoren

Selv om Oppdal ikke er en utpreget kraftkommune er en stor del av inntektene knyttet til denne sektoren;

- ✓ Ordinære konsesjonskraftsinntekter
- ✓ Driva-rettigheten
- ✓ Konsesjonsavgifter
- ✓ Eiendomsskatt fra kraftverk og linjenett
- ✓ Utbytte fra Oppdal Everk AS og TrønderEnergi AS.
- ✓ Renteinntekter på ansvarlig lån fra TrønderEnergi og Oppdal Everk.

Lønnsomheten innen kraftbransjen har gått noe opp det siste året. Dette tok vi ikke høyde for i økonomiplanen, men det er likevel behov for noen justeringer:

- ✓ Skattetaksten for kraftverk blir hentet fra formuesligningen, og endres fra år til år blant annet på basis av utviklingen i kraftprisene. 2018-taksten som vi fikk tilsendt i

Rådmannens budsjettforslag for 2018

midten av oktober gir en reell skattereduksjon på 0,97 millioner kroner.

- ✓ Forventningene om kraftprisene neste år har økt gjennom 2017, noe vi har lagt inn i de nye kalkulasjonene. Men mye av gevinsten forsvinner fordi vi ikke budsjetterer med normalproduksjon ved Driva kraftverk neste år. Den positive nettoeffekten er anslått til 2,1 millioner kroner i forhold til økonomiplananslagene. Dette skyldes at vi har oppjustert anslaget på kraftpriser til 25,5 ør per KWh.

Det er videre lagt til grunn 2,3 millioner i samlet aksjeutbytte neste år. Dette er 0,3 millioner kroner høyere enn i 2017 budsjettet, men tilsvarende det som ble lagt til grunn i økonomiplanen.

Rente- og avdragsutgifter

Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig lårente på 2,4 % som er litt ned fra forutsetningen i handlingsplanen (2,5 %). Imidlertid har dette sin motpost i lavere renteinntekter. Kommunen har blant annet gjennomført låneopptak i 2017 til en fastrente på 2,0 %.

Kommunen betaler langt mer i avdrag enn det vi er pliktige til etter bestemmelsene om minimumsavdrag i kommuneloven. Med de 26,7 millioner kroner som ligger inne i budsjettforslaget er avviket anslått til rundt 10 millioner kroner (sett i forhold til anslått minsteavdrag). I 2016 ble minsteavdrag beregnet til 15,7 millioner kroner. Beregnet avdragskostnad i 2018 er en økning i forhold til handlingsplanen og er en konsekvens av at driftskostnader til ny idretts-hall er trukket ut av rammen for 2018, som følge av at oppstart/bygging først vil komme i gang i 2019.

Kommunestyret har hatt som hovedprinsipp bestemt at nye lån skal nedbetales som serielån over 20 år. Det er adgang til å avdra lånene over like lang tid som levetiden på anleggene de skal finansiere. I så fall ville lånegjelden og renteutgiftene vært høyere enn hva den er i dag, men avdragsutgiftene ville vært lavere. Nå har vi beholdt en buffer mot trangere tider ved at vi fremdeles kan berge budsjettbalansen ved å lempe på avdragsbetalingen.

De nye lånene som skal tas opp i 2018 foreslås avdratt over 20 år i tråd med økonomireglementet. Dersom kommunestyret i stedet velger en avdragsplan som reflekterer levetiden på anleggene de skal finansiere, kan lånet avdras over 33 år. Dette vil i så fall gi en årlig avdragslettelse på 0,25 mill.

Ressurskrevende tjenester

Kommuneøkonomien er svært sårbar for ressursbehovene som blir utløst når vi får nye kostnadskrevende tjenestemottakere. Kostnadene kan fort komme opp i flere millioner for en bruker som har behov for omfattende helse- og oppfølgning.

Staten har en ordning som skal skjerme kommunene mot de mest ekstreme konsekvensene. Ordningen med øremerket tilskudd til ressurskrevende brukere fungerer slik at kommunen må bære alle kostnader opp til et visst nivå pr bruker, mens staten overfører øremerkede midler for 80 % av det overskytende. Innslagspunktet i 2017 er kr 1 157 000 kroner. For 2018 foreslår regjeringen å øke dette med 50 000 kroner mer enn lønns- og prisveksten. Det betyr at kommunen får en økt egenandel på dette beløpet for hvert tilfelle som kommer over innslagspunktet. For Oppdal er dette 16. Altså en merutgift på 0,8 millioner kroner på grunn av omleggingen.

I tillegg er det behov for ressurser til nye ressurskrevende brukere innenfor helsetjenestene, som er anslått til 1,36 millioner kroner. I forhold til 2017-budsjettet må vi dermed øke bevilgningene for ressurskrevende tjenestemottakere med 2,16 millioner kroner når vi tar med den økte egenandelen. Slike behov kan ikke avvises med begrunnelse i kommuneøkonomi, og vi må ha en forsvarlig reserve på tilleggsbevilgningsposten for å møte eventuelle utfordringer.

Bofellesskap for personer med demens

Det er foreslått satt av 4,41 millioner kroner til driftsrelaterte kostnader i 2018. Dette er med utgangspunkt i oppstart august 2018.

Private barnehager

Siden 2011 har barnehagesektoren vært ramrefinansiert. Dette betyr at kommunens frie inntekter både skal gi dekning for utgifter til

Rådmannens budsjettforslag for 2018

kommunale og private barnehager. Budsjettforslaget innebærer en bevilgning på 11,89 millioner kroner til de kommunale barnehagene og tilskudd på 32,92 millioner kroner til de private barnehagene. Det er en nedgang på bevilgningen, og er en konsekvens av det opprettes tre nye kommunale barnehager. Disse tre barnehagene er organisert som oppvekstsenterer under Drivdalen og Lønset og Midtbygda. I den forbindelse er disse barnehagene tilført midler.

Private barnehager som var etablert før rammefinansieringen kom i stand skal få utmålt tilskudd basert på hva de kommunale plassene kostet to år i forveien. Kapitaldelen skal baseres på nasjonale satser ut fra alderen til det enkelte private barnehagebygg. Fordi de private pensjonsordningene er billigere enn de kommunale, skal det gis et 13 % sjablongpåslag i stedet for den faktiske kommunale pensjonen. Men barnehager som har pensjonskostnader over 13 % kan søke kommunen om dekning av det overskytende. I tillegg til det ordinære tilskuddet skal private barnehager gis full kompensasjon for inntektstap på grunn av moderasjonsordninger for søsken og familieøkonomi.

Kostnadene pr barn i de kommunale barnehagene var noe høyere (nominelt) i 2016 enn i 2015. Dermed øker satsene i 2018. I forbindelse med handlingsplan ble bevilgningene til private barnehager økt. Usikkerheten om belegget er stor, og derfor er den siste millioen av dette anslaget plassert på tilleggsbevilgningsposten.

Tilskudd til frivilligsentralen

Fra 2017 har staten valgt å kanalisere tilskuddsmidler til landets frivilligsentraler gjennom kommunenes frie inntekter. At midlene går gjennom de frie inntektene innebærer i seg selv at kommunene i fremtiden kan bestemme tilskuddsnivået, men det blir selvsagt forventet at kommunene ikke skal bruke inntektsøkningen til andre ting.

Når kommunen får det fulle finansieringsansvaret for Oppdal frivilligsentral vil det være naturlig at kommunen ønsker en tettere dialog og oppfølging rundt sentralens arbeid, slik at

det verdifulle supplementet til kommunens tjenester som de utøver kan videreutvikles i samspill med kommunen.

I rådmannens budsjettforslag har tilskuddet til Oppdal frivilligsentral blitt økt med 26 000 kroner. Dette er samme beløp som de midlene kommunene får økt rammetilskuddet med.

Bevilgninger til politisk virksomhet

I 2017 ble det tilleggs bevilget 0,24 millioner kroner til rammeområdet for politisk styring og kontroll for å få et mer realistisk budsjett enn det som opprinnelig ble vedtatt. I budsjettet for 2017 ble det også bevilget 0,3 millioner kroner i forbindelse med stortingsvalget. Dette beløpet er nå foreslått trukket ut av bevilgningsrammen.

Kommunestyret vedtok i 2017 nytt reglement for kompensasjon for politisk aktivitet. Dette betyr at referanselønnen endres fra rådmannens lønn til stortingsrepresentants lønn. Dette gir kun mindre endringer for 2018.

Skolesektoren

Anslagene våren 2017 tydet på at elevtallet både ved ungdomsskolen og Midtbygda ville gå ganske mye ned i skoleåret 2017/2018. I ressursmodellen for skolene er antall elever det kriteriet som gir størst forklaringskraft for budsjetttrammene. Ungdomsskolen har i mellomtiden fått 10 flere minoritetspråklige elever samt at det totale antallet elever på SFO har økt med 10 stykker.

En av regjeringens begrunnelser for kommunenes inntektsvekst i 2018 er at det bør brukes mer penger på tidlig innsats i barneskolene. Av de 200 millioner kroner som rammetilskuddet styrkes med går drøyt 0,26 millioner kroner til Oppdal. Midlene kanaliseres altså som frie inntekter, der det er opp til den enkelte kommune å vurdere om formålet allerede er tilstrekkelig ivaretatt.

Effektiviseringskrav

Også i 2018 vil enhetene få et effektiviseringskrav etter ostehøvelmetoden. Dette betyr at innsparingene blir fordelt etter hvor store ressurser som står til rådighet for lønn og vare- og tjenestekjøp. Overføringsutgifter blir holdt utenfor ved fordelingen, ettersom dette er

Rådmannens budsjettforslag for 2018

kostnader som enhetene har liten påvirkningsmulighet for.

I forbindelse med behandling av handlingsplanen for 2018-2021 vedtok kommunestyret at enhetene sykehjemmet og hjemmetjenestene skulle belastes med halv effektivisering, og at resterende skulle fordeles på de andre enhetene.

Tabell 6 Effektiviseringskrav. Beløp i millioner kroner.

2016	2017	2018	Akkumulert 2016-2018
1,57	1,41	1,41	4,39

Tilleggsbevilgningsreserven

Reserven består av to poster:

- ✓ Avsetning til lønnsvekst. Vi har basert oss på regjeringens anslag; en årslønnsvekst fra 2017 på 3,0 %. Enhetene har fått kompensert for konstatert lønnsvekst på budsjetteringstidspunktet. Avsetningsposten tar høyde for lokale oppgjør i 2017 samt sentrale og lokale oppgjør i 2018. Rådmannen foreslår å øke avsetning til lønn med om lag 1,0 millioner kroner som følge av det ble gjennomført lokale lønnsfor-

handlinger i kap. 4 i 2017, som ikke er tilført enhetenes rammer.

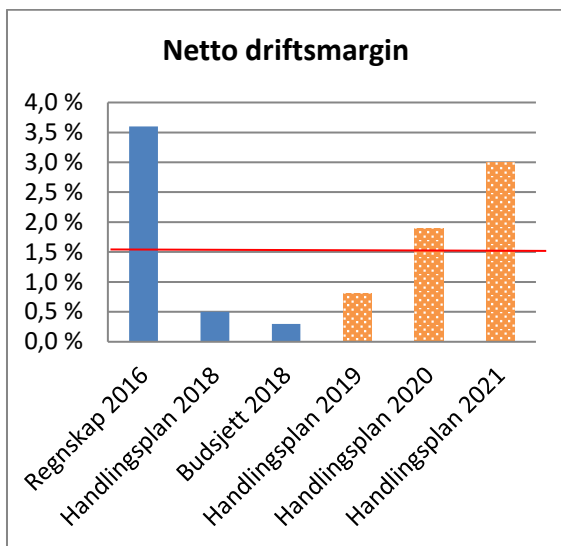
- ✓ Avsetning på tilleggsbevilgningsposten. Rådmannen foreslår å sette av 5,0 millioner kroner. Dette er en økning på 1,0 millioner kroner i forhold til handlingsplanen. Dette er midler som kanaliseres fra bevilgningsområdet til helse- og oppvekstforvaltning «øremerket» de nye oppvekstsentrene. Midlene er spesielt relatert til følgende usikkerhet:

Tabell 7 Tilleggsbevilgningsreserven. Beløp i millioner kroner.

Beskrivelse	Beløp
Tilskudd til private barnehager	1 000
Utgifter på rettighetsområder	1 000
Ressurskrevende tjenester	1 000
Utskrivningsklare pasienter	500
Kostnader med akutt døgnberedskap	500
Usikkerhet oppvekstsenter	1 000
Sum	5 000

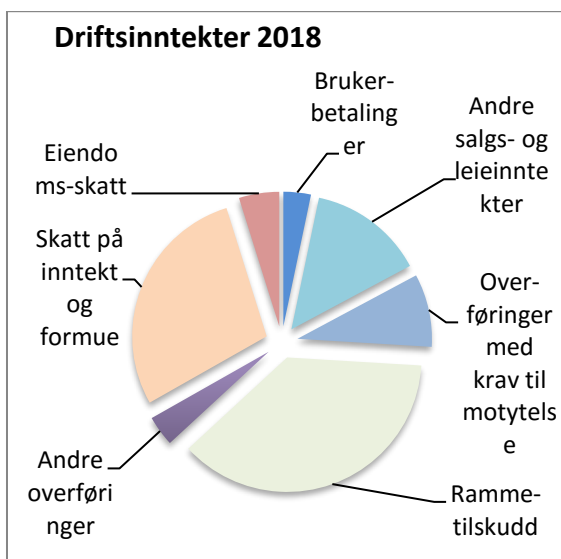
Rådmannens budsjettforslag for 2018

Hovedtall

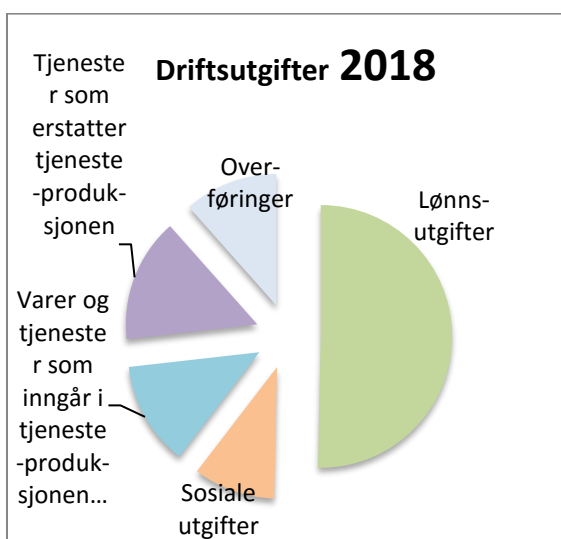

Netto driftsmargin defineres som driftsresultat i prosent av driftsinntektene, og er den mest sentrale indikatoren for å se om kommunen setter tæring etter næring. For å få et best mulig grunnlag å vurdere dette ut fra, har vi korrigert bort netto forbruk av enhetenes disposisjonsfond i oppstillingen.

Budsjettoplegget gir en korrigert netto driftsmargin på 0,3 %. Korrigeringen består i at engangsutgifter som blir dekket av enhetenes disposisjonsfond ikke tas med på utgiftssiden. Kommunestyrets økonomiplanvedtak la opp til 0,5 % netto driftsmargin for 2018. Netto driftsmargin, ligger godt under forsvarlighetsgrensen på 1,5 % slik den er fastlagt i økonomireglementet. Imidlertid forutsetter handlingsplanen en økning i netto driftsmargin utover i handlingsplanperioden.

Lånene som kommunen tar opp for å finansiere investeringer blir tilbakebetalt i løpet av 20 år, noe som er hurtigere enn kravet i kommuneloven. På kort sikt fører det til høyere avdragsutgifter enn hva de strengt tatt kunne vært, men på lang sikt skaffer vi oss større handlefrihet gjennom avtakende rente- og avdragsutgifter. Selv om kommunen har tatt opp store lån de siste årene har den raske tilbakebetalingen ikke medført noen vesentlig økning av lånegjelden. En del av investeringene har blitt dekket gjennom bruk av fondsmidler, noe som også er opplegget for 2018.

Kommunens viktigste inntektskilde er rammetilskuddet fra staten, som med sine 217,4 millioner kroner som neste år utgjør 37 % av driftsinntektene. Sammen med det kommunale skatteøret styrer staten inntektsutviklingen for kommunene gjennom potten som blir lagt inn i rammetilskuddet. Definerte mekanismer i inntektssystemet tar sikte på å fordele pengene til kommunene slik at det både virker inntektsutjevne og utgiftsutjevne. Dette betyr at skattesvake kommuner får ekstra rammetilskudd, og at kommuner som etter objektive kriterier er dyre i drift får en kompensasjon.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Midlene blir betalt av kommuner som er skat-
testerke eller billige i drift.

Lønnsutgifter, pensjonskostnader og arbeidsgi-
veravgift legger beslag på 60 % av driftsutgif-
tene. At kommunale tjenester er så arbeidsin-

Sentrale budsjettforutsetninger

Flere faktorer påvirker kommunens økonomiske
handlefrihet, og vi må gjøre noen forutsetninger.
Ved svikt i forutsetningene vil den økonomiske
handlefriheten bli endret, og følsomheten for
slike avvik kan beskrives med noen tallstørrel-
ser.

tensiv betyr at vi er svært følsom for utvikling-
en i personellkostnader. Svært mye av handle-
friheten blir avgjort av lønnsoppgjørene og
faktorene som avgjør pensjonskostnadene.

Tabell 8 Økonomisk risiko

Usikkerhetsfaktor	Rådmannens forutsetning	Endring ved avvik på 1 prosentenh
Lønnsvekst	3,0 %	3,38 millioner
Generell prisvekst for kommunens driftsutgifter	1,9 %	1,62 millioner
Pensjonskostnad KLP – arbeidsgivers andel	16,0 %	1,99 millioner
Pensjonskostnad SPK - arbeidsgivers andel	10,2 %	0,6 millioner
Innlånsrente	2,4 %	3,61 millioner
Skattevekst pr. innbygger for Oppdal	1,6 %	0,24 millioner
Skattevekst pr. innbygger for kommunene som helhet	1,6 %	1,67 millioner

Fondsreserver

I 2016-regnskapet sto kommunen bokført med
103,6 millioner kroner i fondsmidler. Disse var
sammensatt slik:

Tabell 9 Fondsreserver 2016. Beløp i millioner
kroner.

Fondsreserver	Beløp
Kapitalfondet	17,5
Infrastrukturfondet	9,4
Det generelle disposisjonsfondet	4,4
Næringsfondet	15,8
Flyktningefondet	10,0
Enhetsvise disposisjonsfond	17,9
Selvkostfond	7,7
Øvrige fondsmidler	20,9

Kapitalfondet brukes til å finansiere investe-
ringer. Vi fører beløpene opp som interne lån,
som tilbakeføres til fondet i løpet av neste 3-
årsperiode. Det beregnes rente på de interne
lånene, og i tillegg avsettes renter opptjent i
bank. Lån til finansiering av boligfelt tilbakefø-
res i takt med tomtsalget uten renteberegning.
Kapitalinntekter uten særskilte bestemmelser
om hva pengene skal brukes til blir også avsatt
til Kapitalfondet.

Infrastrukturfondet kommer fra eiendoms-
skatteinntektene, med en årlig avsetning på 4,7
millioner kroner. Midlene brukes blant annet til
å finansiere noen av ekstraintgiftene Oppdal har
som vertskommune for et økende antall fritids-
innbyggere.

Det generelle disposisjonsfondet brukes som
"salderingsfond" for å ta unna forbigående
svingninger i inntekts- og utgiftsnivå. Når

Rådmannens budsjettforslag for 2018

regnskapet går ut med overskudd, blir pengene avsatt her.

Næringsfondet kommer fra de årlige konsepsjonsavgiftene og renter på kapitalen, og kan bare brukes til næringsarbeidet.

Flyktningefondet kommer fra ubrukt del av integreringstilskudd for flyktninger.

De enhetsvise disposisjonsfondene skriver seg fra ubrukte budsjettmidler. Enhetenes budsjettbesparelser blir satt på fond, slik at de har en reserve å tære på ved uforutsette hendelser.

Dersom fondsreservene blir så store at de utgjør

mer enn 3 % av budsjetttrammen, har enhetene adgang til å bruke det overskytende til engangstiltak.

Selvkostfondene kommer fra gebyrinntekter hvor kommunen ikke har lov til å ta seg bedre betalt enn det tjenestene koster. Vi klarer aldri å beregne gebyrsatsene så nøyaktig at kalkylene vil stemme år for år. Merinntekter skal tilbakeføres abonnentene ved at gebyrsatsene i de påfølgende årene skal holdes lavere enn hva de ellers ville blitt.

Tabell 10 KOSTRA overordnet

Parametere	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2014	2015	2016	2016	2016
Netto driftsmargin ex momskomp. for investeringer	1,0 %	3,1 %	3,7 %	2,3 %	4,1 %
Langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntekter	71,8 %	75,1 %	67,0 %	102,1 %	101,2 %
Arbeidskapital ex premieavvik i prosent av driftsinntekter	16,6 %	17,0 %	18,5 %	14,8 %	19,7 %
Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter	8,0 %	8,6 %	9,2 %	5,3 %	8,3 %
Brutto driftsutgifter pr innbygger	77 555	79 519	83 419	85 445	77 696
Brutto driftsinntekter pr innbygger	78 680	81 955	86 699	87 771	80 662
Frie inntekter pr innbygger	48 663	49 628	51 743	53 962	52 158

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Statsbudsjettet for 2017

Tabell 11 Økonomiske indikatorer i nasjonalbudsjettet 2018

Økonomiske indikatorer	2016	2017	2018
BNP-vekst for fastlands-Norge	1,2 %	2,0 %	2,5 %
Privat konsumvekst	1,4 %	2,3 %	3,2 %
Offentlig konsumvekst	2,6 %	1,7 %	1,2 %
Vekst i bruttoinvesteringer	0,0 %	3,9 %	2,5 %
Årslønnsvekst	2,4 %	2,7 %	3,0 %
Konsumprisindeksen	3,4 %	2,0 %	1,9 %
Kommunal deflator	2,6 %	2,5 %	2,6 %
3 måneders pengemarkedsrente	1,1 %	1,0 %	0,9 %

Kommunesektorens økonomi i 2017

I revidert nasjonalbudsjett for 2017, - som kom i mai, - ble den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter fra 2016 til 2017 anslått til en økning på 2,3 milliarder kroner. Herav ble veksten i de frie inntektene anslått til å bli en realnedgang på 1,5 milliarder kroner. Skatteanslaget ble nedjustert med 0,85 milliarder kroner mens pris- og kostnadsveksten ble nedjustert fra 2,5 % til 2,3 %.

Ny informasjon om skatteinngangen tyder på at inntektene blir 4,0 milliarder høyere enn det som ble lagt til grunn i mai. Regjeringen anslår nå at de samlede inntektene vil øke med 6,4 milliarder tilsvarende 1,4 %. Av dette utgjør realveksten i de frie inntektene 2,3 milliarder kroner, tilsvarende 0,7 %. Veksten er vesentlig sterkere enn det som ble lagt til grunn i nasjonalbudsjettet for 2017.

Inntektsopplegget for kommunesektoren i 2018

Regjeringen legger opp til en realvekst i de samlede inntektene i 2018 på om lag 4,6 milliarder kroner tilsvarende 0,9 prosent. Veksten i frie inntekter utgjør knapt 3,8 milliarder kroner. Dette tilsvarer 1,0 %. Veksten er beregnet fra inntektsanslagene for 2017 i revidert nasjonalbudsjett, og ikke oppjusterte de inntektsanslagene. Det innebærer at det nye nivået i 2017 ikke påvirker sektorens inntekter i 2018.

Veksten på knapt 3,8 milliarder kroner i frie inntekter fordeles med 0,2 milliarder kroner til fylkeskommunene og 3,6 milliarder kroner til kommunene.

Av dette er 200 millioner kroner begrunnet med tidlig innsats i grunnskolen, 300 millioner kroner med opptrapping innen rusfeltet, 200 millioner kroner med forebyggende tiltak barn og unge.

Tabell 12 Anslåtte inntekter for kommunesektoren i forslag til statsbudsjett 2018. Beløp i milliarder kroner.

		Anslag 2018	Nominell vekst
1.	Frie inntekter (1.1+1.2)	369,7	2,5
1.1	Skatteinntekter	205,3	2,6
1.2	Rammetilskudd	164,4	2,6
2.	Øremerkede statlige overføringer	29,6	4,4
3.	Gebyrer	69,8	3,5
4.	Momskompensasjon	23,7	4,2
5.	Andre inntekter	18,7	2,6
1+2+3+4+5	Inntekter i alt	511,5	2,7

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 13 viser inntektsveksten med de siste anslagene for kommunesektorens inntekter i 2018. Det er også korrigert for oppgaveendringer, og omfatter både primær- og fylkeskommuner.

KS har påpekt at inntektsveksten gir begrenset handlingsrom. Mer enn halvparten går til å dekke behovet for økte tjenester som følge av den demografiske utviklingen. Nesten fjerdeparten til økte pensjonskostnader, og femteparten for å følge opp regjeringens føringer. Når det i tillegg tas hensyn til den underliggende veksten i kostnadstunge tjenester som barnevern og ressurskrevende tjenester så er handlingsrommet borte.

Den kommunale skattøren

Regjeringen har foreslått at den kommunale skattøren for personlige skattytere settes til 11,8 %, som er det samme som i 2017. Det blir anslått at kommunesektoren vil få en nominell skattevekst på 2,5 % i forhold til de oppdaterte anslagene for 2017-inngangen. 1,6 % målt pr innbygger, og resten pga. forventet befolkningsvekst. For den enkelte kommune vil skatteinngangen i tillegg avhenge av lokale forhold knyttet til befolknings- og næringsutvikling.

Opptrappingsplan på rusfeltet

Regjeringen vil styrke innsatsen på rusfeltet med 2,4 milliarder kroner i perioden 2016-2020, og av dette settes det inn 300 millioner kroner gjennom styrking av kommunens frie inntekter. Det er i perioden 2016 og 2017 bevilget til sammen 986,8 millioner kroner.

Tidlig innsats i barnehage og skole

Regjeringen foreslår å styrke arbeidet med tidlig innsats i barnehagen og i skolen for å fange opp utfordringer tidlig og følge dem opp raskt. 200 millioner kroner av veksten i de frie inntektene er veksten i kommunesektorens frie inntekter begrunnes med en økt satsing på tidlig innsats i 2018.

Barnevern

200 mill. kroner av forslaget til vekst i frie inntekter til kommunene begrunnes med forebyggende tiltak for barn, unge og familier.

Dette vil være med på å ruste kommunene for et større ansvar på barnevernsområdet i forbindelse med barnevernreformen. Samtidig underbygger det regjeringens prioriterte satsinger innenfor arbeid med psykisk helse, rus og opptrappingsplanen mot vold og overgrep, og det åpner også for at kommunene kan prioritere ytterligere satsing på helsestasjons- og skolehelsetjenesten i 2018.

Tilskudd til frivillighetssentraler

Stortinget har bestemt at ansvaret for tilskudd til frivillighetssentraler skal overføres til kommunene, og 131 millioner kroner er overført til kommunerammen i regjeringen sitt forslag til statsbudsjett. Fordelingen i 2017 tar utgangspunkt i fordelingen av statstilskuddet i 2016. Med et kommunalt helhetlig ansvar vil det ligge til rette for en videreutvikling av frivillighetssentralene i tråd med lokale prioriteringer, og reduserer det administrative arbeidet med søknader og rapportering om bruk av tilskuddet.

Kommunale vigslar

I Prop. 91 L ble det foreslått å overføre myndighet til å foreta vigsel fra domstolene til kommunene. Forslaget ble vedtatt av Stortinget i juni 2017. Overføringen av oppgaven fra domstolene til kommunene vil skje fra 1. januar 2018. Som følge av dette foreslås det å overføre 3 mill. kroner fra Justis- og beredskapsdepartementets budsjett til rammetilskuddet til kommunene.

Boligsosialt arbeid

I statsbudsjettet for 2017 ble deler av det boligsosiale kompetansetilskuddet innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Det foreslås å innlemme ytterligere 15,5 millioner kroner i rammetilskuddet til kommunene i 2018.

I statsbudsjettet for 2017 ble det innlemmet 10 mill. kroner knyttet til boligsosiale tiltak i rammetilskuddet til kommunene foreslås å innlemme ytterligere 28,5 millioner kroner i rammetilskuddet til kommunene i 2018.

Tilskudd til ressurskrevende tjenester

Reglene om 80 % statlig toppfinansiering videreføres. Innslagspunktet for når staten betaler sin del av utgiftene foreslås hevet til kr 1

Rådmannens budsjettforslag for 2018

207 000. Dette er 50 000 kroner mer enn lønns- og prisveksten, noe som betyr at kommunene

må ta en større andel av kostnadene for disse tjenestene.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Kommunens fellesinntekter og fellesutgifter

Skatt på inntekt og formue

Regjeringen har økt skatteanslaget for 2017 med 3,6 milliarder i forhold til anslagene i revidert nasjonalbudsjett. Med de nye prognosene vil kommunene få en skattevekst på 3,3 % i forhold til 2016. Regjeringen foreslår å beholde samme kommunale skattøre i 2018 som i 2017. De anslår at skatteøkningen for kommunene i 2018 blir 1,6 % pr innbygger i forhold til de nye prognosene for 2017. Ved å legge til grunn en befolkningsvekst på 0,8 % anslår regjeringen at primærkommunene vil få en skattevekst på 2,4 %.

Ved å legge til grunn samme skattevekst pr innbygger og en antatt befolkningsvekst på 0,4 % for Oppdal i 2017 får vi et lokalt skatteanslag på 162,7 mill. Dette tilsvarer en vekst prognosene for 2017 på 3,2 % sammenlignet med 2016. Det understrekes at anslaget er basert på usikre forutsetninger. Lavere skattevekst pr innbygger enn landsgjennomsnittet vil i all hovedsak bli fanget opp av inntektsutjevningen i rammetilskuddet. En svakere befolkningsvekst i 2. halvår 2017 enn forutsatt vil ikke bli kompensert.

Eiendomsskatt

Rådmannen foreslås å skrive ut skatten for 2018 med følgende promillesatser:

Skattesubjekt	Promille
Bebygde bolig- og fritidseiendommer	3,40
Ubebygde eiendommer	2,00
Øvrige eiendommer	7,00

Disse satsene samsvarer med kommunestyrets vedtak ved behandlingen av handlingsplanen for 2018-2021.

2017-satsen for bebygde bolig- og fritidseiendommer er på 3,15 promille. For en gjennomsnittlig bolig (180 kvm som er tatt i bruk i 2004) innebærer dette en nominell skatteskjerpelse på rundt 393 kroner. Isolert sett vil satsøkningen fra 2017 gi en nominell merinntekt på

rundt 1,4 mill. I tillegg kommer inntektseffekten av at nye bygninger blir taksert og lagt inn i skatteutskrivningen. Det er anslått at disse objektene gir en inntektseffekt på 0,55 millioner kroner.

Satsen for ubebygde eiendommer foreslås holdt uendret. For de øvrige eiendommene har man ikke adgang til å øke satsen utover de gjeldende 7 promille.

Skattetaksten for kraftverk endres fra år til år blant annet på basis av utviklingen i kraftprisene. 2018-takstene som vi fikk tilsendt i midten av oktober vil gi en nominell inntektsreduksjon på 1,0 million kroner i forhold til 2017.

Samlet inntektsanslag fra eiendomsskatt er satt til 28,3 millioner kroner. Av dette blir 4,7 millioner kroner foreslått avsatt til infrastrukturfondet, - samme beløp som i 2017. Til fratrekk kommer takserings- og forvaltningskostnader på 150 000 kroner.

Vedtak om bruk av eiendomsskatt jf. k-sak 153/2016:

Formannskapet ber om at 50 % av inntektene fra eiendomsskatten årlig avsettes til infrastrukturtiltak. Forslag til prioritering av infrastrukturtiltak som skal dekkes gjennom eiendomsskatten legges hvert år fram for politisk behandling i forbindelse med handlingsplanen.

Eiendomsskatt utgjorde 26,3 millioner kroner i 2017, og 50 % utgjør 13,15 millioner kroner. Det vil kunne være en definisjon av hva som defineres som infrastrukturtiltak. Rådmannen har i budsjettbehandling valgt å synliggjøre ulike type infrastrukturtiltak, og kostnader/bevilgning knyttet til dette.

Tabellen nedenfor viser områder som etter rådmannens oppfatning kan defineres som infrastrukturtiltak.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 14 Infrastrukturtiltak. Beløp i millioner kroner.

Tiltak	Beløp 2017
Vedlikehold veg vinter	1,79
Vedlikehold veg, sommer	0,35
Reasfaltering veg	0,18
Fellesgode finansiering	1,25
Trafikksikkerhetstiltak	0,04
Brannvern	0,14
Tilskudd andre formål	1,63
Preparering turløyper	0,06
Opparbeidelse sentrumsplan (investering 2017)	4,55
Brannvern/deltager TBRT	5,27
Sum	15,26

Rammetilskudd fra staten

I følge KS sine anslag etter at statsbudsjettet ble lagt frem vil Oppdal motta 186,17 millioner kroner i 2018 når man ser bort fra inntektsutjevningen. Størrelsen på inntektsutjevningen avhenger blant annet av den lokale befolkningsutviklingen 2. halvår 2017. Vi har lagt til grunn at Oppdal i 2017 vil få en befolkningsvekst på 0,4 %. Gitt at regjeringens skatteprognose for landet som helhet slår til både for 2017 og 2018, og at våre egne lokale anslag gjør det samme, vil vi motta 31,27 millioner kroner i inntektsutjevning. Samlet rammetilskudd blir i så fall 217,44 millioner kroner.

Kraftrettigheter

Kommunen disponerer en konsesjonskraftmengde på 49,2 GWh. Driva-rettigheten gir i et normalt produksjonsår rundt 12 GWh i tilleggs-kraft, slik at samlet volum i et normalår er rundt 61 GWh. For 18,3 GWh følger uttakskostnaden den sentralt fastsatte konsesjonskraftprisen, som er basert på kostnadene hos et representativt utvalg av kraftprodusenter. For den øvrige mengden, - i et middelår rundt 43 GWh, - må kommunen betale 7,5 % av Driva Kraftverk sine kostnader.

Kraftprisene har tatt seg opp siden økonomiplanen ble behandlet. Budsjettanslaget er basert på følgende forutsetninger:

- ✓ Gjennomsnittlig salgspris etter prissikring blir 25,5 øre/KWh.

- ✓ Volumet fra Driva-rettigheten blir 38 GWh. Dette er 6 GWh mindre enn i et normalår.
- ✓ Uttakskostnaden for Driva-krafta utgjør 6,5 millioner kroner
- ✓ Konsesjonskraftprisen blir 11,5 øre/KWh.
- ✓ Eksterne forvaltningskostnader for prissikring vil utgjøre 150 000 kroner

Ut fra dette er kraftrettighetene kalkulert til å gi et nettoresultat etter skatt på 5,5 millioner kroner. Herav utgjør Driva-rettigheten 3,18 millioner kroner.

Konsesjonsavgift

Konsesjonsavgifter er en kompensasjon til kommuner for de skader og ulemper som følge av utbygging av vannfall og vannregulering. Det er meningen at avgiftene skal gi kommunene en andel av den verdiskapningen som utbyggingen gir.

Avgiftssatsen fastsettes i konsesjonsvilkårene, og indeksjusteres automatisk ved første årsskifte 5 år etter at konsesjonen ble gitt og deretter hvert 5. år. Konsesjonsavgiftene skal avsettes til et fond som nyttes til utbygging av næringslivet i distriktet etter avgjørelse i kommunestyret. I Oppdal benytter vi næringsfondet til dette. Det er budsjettert med 3,0 millioner kroner både i inntekt og avsetning.

Kompensasjon for kapitalutgifter til eldreomsorg

For utbyggingen som skjedde i det tidsrom da handlingsplanen for eldreomsorg var aktiv i 1998-2003, blir det gitt årlig rentekompensasjon. Tilskuddet er beregnet på basis av rente- og avdragsutgifter for lån på inntil 455 000 kroner pr sykehjemsplass og inntil 565 000 kroner pr omsorgsbolig. For kommuner som ikke har husbanklån, blir tilskuddet sjablongmessig utregnet på basis av hva et husbanklån hadde kostet. Oppdal er berettiget til tilskudd for 60 sykehjemsplasser og 14 omsorgsboliger, med et stipulert gjenstående lån på til sammen 16,1 millioner kroner.

I kalkulasjonen er det lagt til grunn en rentefot på 1,5 %. Dette gir et tilskudd på om lag 1 373 000 kroner. Dette er tilsvarende som lagt til grunn i handlingsplanen.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Rentekompensasjon for skolebygg

Kompensasjonen blir beregnet på basis av et stipulert husbanklån med flytende rente, 5 års avdragsfrihet og deretter 15 års nedbetalingstid.

Oppdal sin første ramme på 17,663 millioner kroner ble anvendt ved reoveringen av ungdomsskolen i 2001. Gjennom en ny, men tilsvarende ordning har Oppdal fått utmålt en investeringsramme på 17,4 millioner kroner for perioden 2009-2016 som det blir gitt rentekompensasjon for. Rammen ble brukt til Aune barneskole.

I kalkulasjonen er det lagt til grunn en rentefot på 1,5 %. Dette gir et tilskudd på 348 000 kroner.

Fellesinntekter korrigert for nye oppgaver og systemendringer

Utviklingen for fellesinntektene er påvirket av system- og regelendringer. I tillegg har vi hatt noen engangsinntekter knyttet til konsesjonsavgift og kraftforvaltningen. Det gir derfor et bedre bilde av handlefriheten dersom fellesinntektene korrigeres for innlemming av øremerkede tilskudd og kompensasjon for nye oppgavepålegg fra staten. Justert for dette tyder anslagene på en realvekst på rundt 0,1 % i 2018 forhold til den oppdaterte prognosen for 2017-regnskapet.

Tabell 15 Utvikling av fellesinntekter. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Skatt på inntekt og formue	135 170	137 556	143 069	153 757	159 172	165 939
Eiendomsskatt netto	20 108	20 600	21 066	24 740	26 400	28 300
Rammetilskudd fra staten	190 432	195 968	198 184	203 415	212 280	217 439
Kraftforvaltning netto	13 052	5 125	804	8 698	7 264	5 500
Konsesjonsavgift	2 808	3 038	3 038	3 057	3 038	3 038
Momskompensasjon for investeringer	13 099					
Komp. kap. utgifter grunnskolereform	400	393	384	375	221	
Komp. kapitalutgifter eldreomsorg	1 628	1 642	1 578	1 466	1 415	1 373
Komp. kapitalutgifter skolebygg	612	642	561	411	343	348
Sum fellesinntekter. 1.000 kr	377 309	364 964	368 684	395 919	410 083	421 969
Nominell endring	7,9 %	-3,3 %	1,0 %	7,4 %	3,58 %	2,90 %
- Kommunal deflator	3,9 %	3,1 %	2,4 %	2,5 %	2,3 %	2,6 %
Realvekst	4,0 %	-6,4 %	-1,4 %	4,9 %	1,3 %	0,3 %

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Eksterne finansposter

Renteutgifter

Ved utgangen av 2017 vil kommunens lånegjeld summere seg til rundt 375 millioner kroner og ligge på rundt 369 millioner kroner ved utgangen av 2018.

Det ser ut til at det lave rentenivået vil kunne vedvare i 2018. De lange rentene er svært lave i historisk målestokk, og forventer at 3-månedersrenten vil ligge i underkant av 1,0 % i 2018. Kommunen relativt mange lån med fast rente, men for noen av disse ble avtalene inngått på tidsrom da lånerenten var høyere enn i dag, noe som betyr at vi ikke fullt ut nyter godt av det lave rentenivået. På den andre siden gir dette en bedre forutsigbarhet.

I budsjettet blir det lagt til grunn en lånerente på om lag 2,4 %, som er marginalt lavere enn hva som ble lagt til grunn i handlingsplanen. Med disse forutsetningene er kommunens renteutgifter kalkulert til 8,7 millioner kroner i 2018.

Renteinntekter på bankinnskudd

Det lave rentenivået fører til at vi ikke får like god avkastning på bankinnskuddene som tidligere. Ved kalkulasjonen har vi lagt til grunn en gjennomsnittrente på 1,3 % og en pengebeholdning på 70 millioner kroner for ordinære driftsformål og 30-35 millioner for fondsmidler hvor renteinntektene blir godskrevet på egne konti.

Renteinntekter på ansvarlige lån

I 2013 ble det etablert to ansvarlige lån:

- ✓ 25 millioner kroner til TrønderEnergi med 7,1 prosent rente
- ✓ 6,95 millioner kroner til Oppdal Everk med 7,5 prosent rente

Renteinntektene for de to lånene utgjør 2,3 millioner kroner

Renteinntekter på forvaltningslån

Forvaltningslånene utgjorde 32 millioner kroner ved inngangen til 2017. Estimert saldo for 2017

vil være i overkant av 32 millioner kroner. Renten følger Husbankens p.t.-betingelser med et påslag på 0,25 prosentenheter. Utfra en antatt rentesats på gjennomsnittlig 1,6 % tilsier dette en renteinntekt på 0,59 millioner kroner.

Aksjeutbytte

Kommunen aksjeutbytte fra kraftselskap viser følgende utvikling:

Tabell 16 Historisk utbytte. Beløp i millioner kroner.

Eierskap	2015	2016	2017
Oppdal Everk	0	1,0	0
TrønderEnergi	1,7	1,0	1,3
Sum	1,7	2,0	1,3

I handlingsplanen ble utbytteforventningene fra de to selskapene tallfestet til 2,3 millioner kroner, noe rådmannen har fulgt opp i budsjettforslaget. Anslaget er ikke prisjustert.

Avdragsutgifter

Basert på den vedtatte nedbetalingsplanen for kommunens lån skal 26,72 millioner kroner betales i avdrag i 2018. Dette ligger godt over minimumsavdragene etter kommuneloven. Rådmannen har foreslått å øke avdragsutgiftene i forhold handlingsplanen, som en konsekvens av at driftsutgifter til ny idrettshall ikke vil påløpe før 2019.

Tabell 17 Utvikling netto finansutgifter. Beløp i tusen kroner.

	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Anslag 2018
Renteutgifter	-10 220	-10 085	-9 200	-8 762
Renteinntekter	5 982	5 564	4 790	3 985
Aksjeutbytte	1 715	1 979	2 000	2 300
Avdragsutgifter	-24 856	-27 867	-29 020	-26 715
Netto finansutgifter	-27 379	-28 792	-31 430	-29 192

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Interne finansieringsposter

Tabell 18 Avsetninger til fond i driftsbudsjettet.
Beløp i hele tall.

Fond	Beløp
Næringsfondet - konsesjonsavgift	3 038 000
Næringsfondet - bankrenter	140 000
Infrastrukturfondet - eiendomsskatt	4 700 000
Kapitalfondet - bankrenter	100 000
Kapitalfondet - renter på egne lån	234 000
Kapitalfondet - avdrag på egne lån	4 574 000
VAR-fond - bankrenter	123 000
VAR-fond	293 000
Sum fondsavsetninger	13 202 000

Tabell 19 Bruk av fondsmidler i driftsbudsjettet.
Beløp i hele tall

Fond	Beløp
Næringsfondet - tiltaksarbeid	1 805 000
Næringsfondet - tjenester Næringssha-	356 000
Næringsfondet – fellesgodefinansie-	856 000
Infrastrukturfondet – fellesgodefinan-	637 000
Infrastrukturfondet – leieavtaler	66 000
Infrastrukturfondet - legetjenester	212 000
Infrastrukturfondet – kommunale	525 000
Infrastrukturfondet – andre nærings-	700 000
formål	
VAR-fond - gebyrutjevning	428 000
Flyktningefondet – flyktningetjenesten	4 566 000
Disp. fond helse og familie – barne-	565 000
Disp. fond PoF – byggesak	85 000
Generelt disposisjonsfond	1 352 000
Sum bruk av fond	12 153 000

Budsjettforslaget er saldert i balanse ved å bruke 1,35 millioner kroner av det generelle disposisjonsfondet tilsvarende som i økonomiplanen. Fondet har en saldo på 4,4 millioner kroner ved inngangen til 2017. I 2017-budsjettet å bruke 2,0 millioner kroner, samt at det er planlagt å avsette 5,9 millioner kroner til det generelle disposisjonsfondet. I 2018 budsjettet er det planlagt å bruke 1,4 millioner kroner. Dette gir en estimert saldo på disposisjonsfondet 7,0 millioner kroner ved utgangen av 2018.

0,65 millioner kroner av utgiftene i budsjettforslaget er planlagt dekket ved hjelp av de enhetsvise disposisjonsfondet. Dekningen er knyttet til en tidsbegrenset institusjonsplassering i barnevernet samt bruk hos plan og forvaltning.

4,57 millioner kroner av de budsjetterte utgiftene til integreringsarbeidet for flyktninger er dekket ved hjelp av flyktningefondet. Fondet hadde en saldo ved forrige årsskifte på 9,96 millioner kroner som skriver seg fra ubrukt integreringstilskudd.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Investeringsbudsjettet

Investeringsprogrammet omfatter 15 prosjekter, med en samlet utgift på 48,6 mill. I forhold til handlingsplanen foreslås det følgende endringer:

- ✓ Bevilgningen til oppgradering av kommunale veger økes med kr 620.000 som finansieres gjennom anleggsbidrag for krysset ved Sparbutikken.

sieres gjennom anleggsbidrag for krysset ved Sparbutikken.

- ✓ Brannstasjonen ligger inne i handlingsplanen for 2018-2021. Utbyggingen av denne er vurdert til tidligst å igangsettes i 2019, og er dermed trukket ut av investeringsbudsjettet for 2018.

Tabell 20 Investeringsbudsjett 2018. Beløp i tusen kroner.

Anlegg	Utgift	Bruk av infrastrukturfondet	Bruk av kapitalfondet	Lån av Kapitalfondet	Tilskudd	Moms-kompensasjon	Eksterne lån
Rehabilitering kommunale off. bygg og boliger	3 000			900		600	1 500
Oppgradering kommunale veger	1 200	738				240	222
Klargjøring av nye industritomter	250			250			
Tiltak for myke trafikanter	300					60	240
Bofellesskap for demente	24 100				19 762	4 338	
Flomsikring boligomr. Oppdal. sentr., Vestre vannv., etappe 1	2 450					490	1 960
Luvegen 9	11 200		5 668		3 360		2 172
UPS (batterier)	425					85	340
Lønset oppvekstsenter, brannkrav	130					26	104
Oppgradering Kulturhuset	2 520			2 066		454	
Utvikling Miljøstasjoner/returpunkt	700						700
Diverse forsterkninger ledningsnett vann	500						500
Diverse forsterkninger ledningsnett avløp	700						700
Sanering vann, Bregnevegen/Vikavegen	2 370						2 370
Sanering avløp, Bregnevegen/Vikavegen	3 560						3 560
Sum	53 405	738	5 668	3 216	23 122	6 294	14 368

Rehabilitering kommunale offentlige bygg

Kostnadsramme: 3 000 000 kroner

I økonomiplanen for 2018-2021 ligger prosjektet inne med 3,0 millioner kroner i hvert av årene. Kommunestyret har tidligere presisert at bevilgningen også skal omfatte kommunalt eide boliger.

Det er en forutsetning at midlene ikke skal anvendes til løpende vedlikehold, men til oppgraderingen av standarden både som følge av tidligere mangelfullt vedlikehold og nye krav fra brukere og sentrale forskrifter. Midlene forutsettes anvendt på en planmessig og behovsrettet måte.

Bevilgningen vil bli splittet i følgende delprosjekter:

- ✓ Rådhuset (skifte alle vinduer, samt tilleggsisolering av vegg og synlig betong) 2 700 000 kroner
- ✓ Idrettshall (oppgradering garderobes) 300 000 kroner

Investeringen finansieres med lån i Kapitalfondet, eksternt lån og momskompensasjon.

Ubrukte budsjettmidler er ikke overførbare fra år til år.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Oppgradering av kommunale vegger

Kostnadsramme: 1 920 000 kroner

I økonomiplanen for 2018-2021 ligger prosjektet inne med 1,3 millioner kroner i hvert av årene. Ett av delprosjektene i 2017 vil bli å bygge om krysset ved Sparbutikken. Statens Vegvesen yter et anleggsbidrag på kr 720 000 kroner, og det foreslås å øke kostnadsrammen med 620 000 kroner (kommunens andel er 100 000 kroner lavere enn forutsatt i handlingsplanen).

Det presiseres at bevilgningene skal brukes til prosjektrelaterte oppgraderinger, og ikke til løpende vedlikehold. Bevilgningen vil bli splittet i følgende delprosjekter:

- ✓ Ola Setroms veg: etablering av rekkverk – 300 000 kroner
- ✓ Kryss ved Sparbutikken – 1 030 000 kroner
- ✓ Asfaltering gamle kongeveg – 590 000 kroner

Investeringene finansieres med bruk av infrastrukturfondet, anleggsbidrag og momskompensasjon. Ubrukte budsjettmidler *er ikke* overførbare fra år til år.

Klargjøring av nye industritomter

Kostnadsramme: 250 000 kroner

For å ha disponible midler for klargjøring av nye industritomter når det dukker opp konkrete behov, settes det av budsjettmidler på samme måte som tidligere.

Investeringen finansieres med lån i Kapitalfondet. Ubrukte budsjettmidler *er ikke* overførbare fra år til år.

Bofellesskap for personer med demens

Kostnadsramme: 24 100 000 kroner

I k-sak 16/153 ga kommunestyret sin tilslutning til at det skulle prosjekteres for 16 nye heldøgns omsorgsboliger for personer med demens i et frittstående bygg. Det er i 2017 budsjettet 24 millioner kroner. Gjenstående kostnad 24,1 millioner kroner foreslås å legges inn i handlingsprogrammet for 2018.

Gjennom Husbanken gir staten 45 % tilskudd til etablering av omsorgsboliger, oppad begrenset til 1,34 millioner kroner pr bolig. Investeringen

finansieres med momskompensasjon og tilskudd.

Lønset Oppvekstsenter, brannkrav

Kostnadsramme: 130 000 kroner

Pr. i dag er det godkjent drift med provisoriske løsninger ang. brannalarmanlegget. I løpet av 2018 må brannalarmanlegget oppgraderes til heldekkende. Pris 130 000 kroner inkl. mva.

IKT-investeringer

Kostnadsramme: 425 000 kroner

Med begrunnelse i risiko- og sårbarhetshensyn ble det i handlingsplanen ført opp 0,43 millioner over 2018-budsjettet for IKT-investeringer. Det legges til grunn at midlene benyttes til oppgradering av UPS og batterier.

Investeringen finansieres med momskompensasjon og lån av Kapitalfondet.

Flomsikring boligområder Oppdal sentrum, Vestre og Østre vannveg

Ramme: 2 450 000

I tråd med handlingsplanen settes det av 2 450 000 kroner til arbeid med flom-sikring.

Kostnadene finansieres med momskompensasjon og bruk av lån.

Luvegen 9

Kostnadsramme: 11.200.000 kroner

I tråd med handlingsplanen settes det av 11 200 000 kroner.

Kostnadene finansieres med tilskudd/refusjon, bruk av kapitalfondet og eksterne lån.

Utvikling miljøstasjoner/returpunkt

Kostnadsramme: 700 000 kroner

Avfallsordningen utvikles fortløpende og sammen med stadig nye krav fra sentrale myndigheter, nødvendiggjør dette utstyrs- og motakstilpasninger på Oppdal miljøstasjon og returpunkt. Etter mer enn 15 års drift må gammelt utstyr fornyes.

Kostnadene finansieres med låneopptak som vil inngå i beregningsgrunnlaget for renovasjonsgebyrene. Bevilgningen *er ikke* overførbare fra år til år.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Diverse forsterkninger ledningsnett vann

Kostnadsramme: 500 000 kroner

Tiltaket omfatter eliminering av flaskehals og oppgradering av anlegg for å øke funksjonsdyktighet og leveringssikkerhet både i normal drift, i tilfelle brudd på vitale ledninger og i tilfelle brannuttak. Det presiseres at midlene ikke skal brukes til tiltak som etter regnskapsforskriften skal føres i driftsregnskapet.

Kostnadene finansieres med låneopptak, som vil inngå i beregningsgrunnlaget for vanngebyrene. Bevilgningen *er ikke* overførbart fra år til år.

Diverse forsterkninger ledningsnett avløp

Kostnadsramme: 700 000 kroner

Tiltaket omfatter eliminering av strekk med dårlig kvalitet, og for å bedre sikkerhet i forhold til oppstuvning i kommunalt nett og faren for tilbakeslag i private bygg. I tillegg er det et økt behov utskiftinger av maskinelt utstyr m.m. ved Oppdal Sentrum RA etter mer enn 15 års drift. Det presiseres at midlene ikke skal brukes til tiltak som etter regnskapsforskriften skal føres i driftsregnskapet.

Kostnadene finansieres med låneopptak, som vil inngå i beregningsgrunnlaget for vanngeby-

rene. Bevilgningen *er ikke* overførbart fra år til år.

Sanering Sildrevn,

Kostnadsramme vann: 2 370 000 kroner

Kostnadsramme avløp: 3 560 000 kroner

Vannledningen vil bli utskiftet, og gammelt fellessystem for avløp vil bli erstattet av nytt separatsystem. Der det er nødvendig gis det samtidig pålegg om utskifting av private stikkledninger.

Kostnadene finansieres med låneopptak, og vil inngå i beregningsgrunnlaget for vann- og avløpsgebyrene.

Andre poster i investeringsbudsjettet

Videreutlånsmidler fra Husbanken

Midlene er knyttet til toppfinansiering for kjøp/bygging av bolig. Det foreslås å ta opp 7 millioner kroner i 2018.

Egenkapitalinnskudd i KLP

KLP har gitt beskjed om at det også i 2018 vil bli innkalt egenkapitalinnskudd fra eierne. For Oppdal vil dette utgjøre kr 1.650.000. Det foreslås å føre beløpet opp i investeringsbudsjettet med finansiering gjennom bruk av det generelle disposisjonsfondet.

Tjenesteområde stab og støtte

Tjenesteområde omfatter:

- ✓ Rådmann og rådmannens stab
- ✓ Lønn, personal og økonomi
- ✓ IKT
- ✓ Post, arkiv og sekretariat
- ✓ Servicetorget
- ✓ Utvikling og næring
- ✓ Hovedtillitsvalgt og hovedverneombud
- ✓ Forvaltning Helse og forvaltning Oppvekst

Sentrumsutvikling

Reguleringsplanen for sentrum skal avklare ny "sentrumsgate" og bruken av arealer som frigis etter flytting av E6. Det stilles krav til universell utforming for å sikre funksjonelle kvaliteter. Bygninger og uteområder skal utformes slik at de ikke stenger folk ute fra muligheten til å delta i samfunnet. Arbeidet med opparbeidelse av «sentrumsgata» er oppstartet, og ferdigstilling er planlagt august 2017.

Støtte til fellesgodefinansiering

Kommunestyrets vedtak i sak 16/100 (handlingsplan 2017-2020):

«Kommunestyret legger opp til at de økonomiske midlene som brukes til drift av skiløypenettet, vertskapsfunksjonen og miljøprosjektet i sentrum, samles i en egen budsjettpost, Fellesgodeprosjektet, i budsjettet for 2017. Dette blir kommunens bidrag sammen med bidragene fra næringslivet i det pågående arbeidet med etablering av en fellesgodefinansiering for utvikling av Oppdal som reisemål og økt bosetting i kommunen. Det er en forutsetning at forvaltningsoppdraget for pengene fastlegges av mottaker før det skjer en overføring. Oppdraget forutsettes lagt fram for kommunestyret til orientering.»

ONF arbeider med å inngå forpliktende, 3-årige avtaler med ulike næringsaktører i Oppdal for å bidra til såkalte «fellesgoder». Fellesgoder er et begrep i masterplanarbeidet og er benevnt som: 1) SKILØYPER, 2) SYKKEL OG VANDRING, 3) MILJØ OG TRIVSEL I SENTRUM, 4) VERTSKAP, 5) FELLES MARKEDSFØRING, 6) ARRANGEMENT, 7) UTVIKLE NYE PRODUKT

Det rapporteres om stor velvilje blant næringsaktørene for å bidra til at fellesgodefinansieringen blir realisert. Fellesgodefinansieringen tenkes organisert som et løpende prosjekt i ONF, og er et av de viktigste prosjektene for gjennomføring av Masterplanen for Oppdal.

Prosjektets formål er å skaffe forutsigbare økonomiske rammer for en videre utvikling av Oppdal som reisemål og bosted. Daglig drift og markedsføring av Oppdal som reisemål og bosted forutsetter finansiering med bidrag fra følgende:

- ✓ Oppdal kommune
- ✓ Næringslivet i Oppdal
- ✓ Grunneiere/selgere av hyttetomter i Oppdal

Styringsgruppen har det overordnede økonomiske og driftsmessige ansvaret for prosjektet, som omhandler å:

- a. Inngå avtaler med bidragsytere til finansiering av fellesgoder. Herunder utarbeidelse av omforent fordelingsnøkkel for innbetaling av bidrag for en 3-års periode.
- b. Fordele disponible midler til de tiltak som er definert som fellesgoder. Definisjon av fellesgoder besluttet av styringsgruppa hvert tredje år i tråd med avtaleinngåelser. Evt. endring i treårsperioden kan bare skje hvis ingen av deltagerne i prosjektet (jfr. punkt 1) har innsigelser.
- c. Organisere og drifte arbeidet med prosjektet på en hensiktsmessig måte.
- d. Fastsette prosjektets årsregnskap innen april måned for det foregående driftsåret.

I tråd med kommunestyrets vedtak i sak 16/100, opprettes et nytt ansvarsområde – støtte til fellesgodefinansiering.

Fritidsbebyggelse

Utviklingen av fritidsbebyggelsen forteller at Oppdal er attraktiv som hyttekommune i Midt-Norge. Det er avsatt arealer til fritidsbebyggelse i arealdelen i kommuneplanen. Behovet for nye arealer til fritidsbebyggelse vurderes i forbindelse med rullering av arealdelen i kommuneplanen. Det er viktig å ha fokus på fritidsinnbyggerne som deltidsinnbyggere sett i lys av tilgjengelighet på tjenester og servicefunksjoner.

Samfunnssikkerhet

Beredskapsplikten pålegger kommunen å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap, og understreker kommunens rolle som samordner og pådriver i samfunnssikkerhetsarbeidet. Den helhetlig risiko- og sårbarhetsanalysen skal danne grunnlaget for kommunes målrettede arbeid for å redusere risiko og sårbarhet, gjennom forebyggende arbeid, beredskap og evne til krisehåndtering. Revidering av overordnet risiko- og sårbarhetsanalysen fra 2011 er oppstartet og ferdigstilles 2017. Beredskapsplanene for

Rådmannens budsjettforslag for 2018

tjenesteområdene revideres etter vedtatt ROS-analyse.

Tiltak:

- ✓ Utvikle frigjorte areal som følge av omleggingen av E-6 i tråd med vedtatt reguleringsplan
- ✓ Revidere overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse for hele kommunen

Tiltak innen folkehelse:

- ✓ Følge opp Folkehelseplan for kommunen
- ✓ Følge opp resultatene fra Ungdataundersøkelsen og målene i overordnet målekart

Tiltak innen oppvekstområdet

- ✓ Bidra til god kvalitet i kommunale og private barnehager gjennom veiledning og tilsyn.
- ✓ Sikre, utvikle og styre kvalitet i Oppdalsskolen gjennom gode systemer, tett oppfølging og godt samarbeid med skolene.
- ✓ Revidere strategiske kompetanseplaner for barnehage og skole.

Digital kommunikasjon

”Ny digital agenda 2016» - «Digital agenda for Norge, IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet».

Tiltak:

Revidere kommunens IKT strategiplan i 2017

- ✓ Utarbeide nytt reglement for interaksjonen mellom IKT og enhetene, i dag kalt Arbeids og Opp-gavefordelingsreglement.
- ✓ Utarbeide kommunal digitaliseringsstrategi
- ✓ Se på digitale brukertilpassede løsninger
- ✓ Ta i bruk SVAR UT – digital post for tjenesteområdene
- ✓ Videreutvikle hjemmesiden slik at den til enhver tid møter kravene i forhold til brukervennlighet, effektivitet og tilgjengelighet. Dette må også ses i sammenheng med integrering mellom fagapplikasjoner.

Utviklings- og fornyingsprosjekt:

- ✓ Bedre det tverrfaglige samarbeidet på tvers av enheter for å løse bestemte tjenester, her nevnes konkret tjenester i forhold til brukere med

særskilte behov, integrering og likestilling av flyktninger og innvandrere.

- ✓ Bedre samhandling og arbeidsprosesser i/mellom tekniske tjenester -bygg og eiendom og enhetene.
- ✓ Bedre samhandling og arbeidsprosesser mellom servicetorget og plan og forvaltning.

Andre sektorovergrepene tiltak

- ✓ Videreutvikle resultatledelse med særskilt fokus på måleindikatorer som gir mening i forhold til resultat for brukerne
- ✓ Kvalitetsstyring/sikringssystem skal gi gode forutsetninger for god intern kontroll. Et ledd i dette er å gjennomføre og bruke risiko- og sårbarhetsanalyse for tjenesteområdene.
- ✓ Innarbeide informasjonssikkerhetsarbeidet i enhetene i henhold til retningslinjene i håndbok for informasjonssikkerhet

Medarbeidere

- ✓ Stab og støtte skal oppleves som en helhetlig støttetjeneste. Det betyr bl.a. konkret at mål, utfordringer, tiltak og resultat som berører flere, tas opp samlet. Det betyr også at det må avsettes tid og møteplasser. Samtidig ønsker tjenesten å være pro-aktiv i støtte og tjenesteyting overfor enhetene.
- ✓ Oppdal kommune har fokus på å redusere andelen deltidsansatte og dermed få en «hel-tidskultur» i ansettelser. Dette gjelder spesielt innenfor helse.
- ✓ Uføreandelen i Oppdal kommune er økende, spesielt for unge arbeidstakere (40 år og oppover). Holdningsskapende arbeid og forebygging må i sterkere grad være i fokus.

Organisatorisk endring

- ✓ Enhetsområdet er omorganisert per august 2017. Dette betyr at det ikke er etablert én enhetsleder for området, men at personalansvar og fagansvar er fordelt i henhold til inn-delte fagområder.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 21 KOSTRA relatert til stab- og støtte

KOSTRA	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2014	2015	2016	2016	2016
Brutto driftsutgifter administrasjon og styring, i % av totalt	5,9	6,1	6,0	6,1	6,3
herav Brutto driftsutgifter styring og kontrollvirksomhet	0,7	0,8	0,8	0,7	0,7
herav Brutto driftsutgifter administrasjon	5,2	5,3	5,2	5,4	5,6
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	4 399	4 693	4 857	5 091	4 762
herav Brutto driftsutgifter til politisk styring, i kr. pr. innb.	393	504	555	475	398
herav Brutto driftsutgifter til kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	102	115	108	131	104
herav Brutto driftsutgifter til administrasjon, i kr. pr. innb.	3 260	3 333	3 458	3 824	3 622
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	2 612	2 780	2 896	3 067	2 909

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Enhetsområdet er omorganisert per august 2017. Dette betyr at det ikke er etablert én enhetsleder for området, men at personalansvar og fagansvar er fordelt.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	25 270
Tverrfaglig opplæringskontor	175
Stimulere til bredbåndsutbygging	700
Forskuttering oppgradering nerskogvegen	78
Effektiviseringskrav	-131
Ramme i økonomiplanen	26 092
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	429
Korreksjon bredbånd	-700
Ramme i budsjettforslaget	25 821

Tabell 23 Nøkkeltall for stab og støtte

Støttetjenesten	2014	2015	2016	prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	21 964	22 390	21 701	25 270	25 821
Disposisjonsfond (1.000 kr)	906	1 456	1 969	1 969	1 891
Fast ansatte	30	28	28	28	28
Faste årsverk	24	23,6	25,6	25,6	25,6
Andre nøkkeltall om enheten:					
Antall lønns- og trekkoppgaver	1 216	1 316	1 320	1 320	1 320
Antall behandlede politiske saker	321	316	321	321	315
Alkoholloven - antall saker	40		95	50	40
Søknad om barnehageplass - antall saker	116	110	120	125	125
Databrukere administrasjonsnett	750	750		780	780
Databrukere lærer/elevnett	1 050	1 050		1 050	1 050
Sidevisninger på hjemmesiden	391 573	415 008	430 000	445 000	450 000

Tabell 24 Målekart for stab og støtte

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2015	2016	2017	2018
Brukere	Brukertilfredshet				
	<i>PAS, IKT, lønn, personal og økonomi - interne tjenester:</i>				
	Informasjon			4,8	
	Tilgjengelighet og respons			4,9	
	Resultat for brukerne -Hjelp og støtte			5,0	
	<i>Servicetorget:</i>				
	Informasjon og service (bruker)			5,0	
	Informasjon og service (inntrykk)			4,6	
	De internettbaserte tjenestene (bruker)			4,6	
	De internettbaserte tjenestene (inntrykk)			4,6	
	<i>Utviklingsenheten:</i>				
	Utvikling av kommunesenteret			4,5	
	Utvikling av tettsteder/boområder			4,0	
	Næringsutvikling			4,5	
	Ivaretagning av friluftsområder			4,8	
	Leke- og aktivitetsområder			4,6	

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 24 Målekart for stab og støtte

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Målt kvalitet	Behovsdekning					
	Oppetid data	99,90 %		99,90 %	99,90 %	
	Antall stedlige tilsyn barnehager	1		2	2	
	Andel barn 1 - 5 år med barnehageplass	96,70 %		> 96,0	>96,0	
	Saksbehandlingstid helse			< 4 uker	< 4 uker	
	Avvik i forhold til leveranse i Infoland	0		0,00 %	0	
	Faglig kvalitet					
	Antall avvik ift. internkontroll	0	0	< 3	<3	
	Vedtak opphevet av klageorg. Oppvekst			0	0	
	Vedtak opphevet av klageorg. Helse			0	0	
	Revisjonsberetning	Ren	Ren	Ren	Ren	
	Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet				
		Oppgavemotivasjon	4,2		4,2	
Mestringstro		4,3		4,3		
Selvstendighet		4,5		4,5		
Bruk av kompetanse		4,4		4,4		
Mestringsorientert ledelse		4,0		4,1		
Rolleklarhet		4,5		4,5		
Relevant kompetanseutvikling		3,3		3,7		
Fleksibilitetsvilje		4,6		4,6		
Mestringsklima		3,9		4,0		
Nytteorientert motivasjon		4,5		4,5		
Målt kvalitet		Fravær				
		Samlet fravær	7,8 %		3,0 %	3,00 %
		Langtidsfravær	7,3 %		2,6 %	2,60 %
		Korttidsfravær	0,5 %		0,4 %	0,40 %
		Deltidsstillinger				
Antall ansatte med mindre enn 50 %		0	0	0	0	
Økonomi		Bevilgningene overholdes				
		Avvik i forhold til budsjetttramme	2,5 %		0,0 %	0,00 %
	Kostnadseffektiv drift					
Netto driftsutgift til adm. og styring i % av totale utgifter	8,3 %		8,0 %	8,00 %		

Tjenesteområde Plan og forvaltning

Tjenesteområdet omfatter

- ✓ Enhetsledelse: 1 årsverk.
- ✓ Landbruksforvaltning: Fagområdet har 3,2 årsverk
- ✓ Miljøforvaltning: Fagområdet har 1,6 årsverk
- ✓ Plan, byggesak og oppmåling: Fagområdet har 6,6 årsverk
- ✓ Kultur: Fagområdet har 1 årsverk som omfatter forvaltning av kultursaker. I tillegg er det 1 årsverk som engasjement for bygdebokforfatter i perioden 2016-2019. Da fullføres Oppdals gards- og slektshistorie.
- ✓ Miljøretta helsevern/Folkehelse: 1,5 årsverk, inkludert kommuneoverlege

Fokusområde livskvalitet

Plan og forvaltning bidrar på en rekke områder som har betydning for innbyggernes livskvalitet. Friluftsområdene og andre steder er til tider preget av dårlig vedlikehold og forsøpling. Vi mottar meldinger og vi observerer at det deponeres og brennes avfall ulovlig.

Tiltak:

- ✓ Klargjøring av ansvar for drift og vedlikehold av friluftsområder.
- ✓ Videreføre tverrfaglig arbeid med informasjon og oppfølging om håndtering av næringsavfall
- ✓ Oppfølging av ulovlig deponering og burning.
- ✓ Stimulere bedrifter til å bli sertifisert som miljøfyrtårn, ev. andre sertifiseringsordninger.

Ferdsel i utmark, nye utbyggingsområder og fortetting krever en avveining og prioritering av ulike hensyn og interesser.

Tiltak:

- ✓ Jobbe for å utarbeide en sti- og løypeplan for kommunen.
- ✓ I dialog med grunneiere og andre aktører ivareta et levende kulturlandskap med biologisk mangfold, bygningsmiljø og gode muligheter for et aktivt friluftsliv.
- ✓ Videreføre tverrfaglig samarbeid og være en pådriver for å legge til rette for innbyggernes behov og interesser med hensyn til barn og unge, universell utforming, grøntområder, sosiale møteplasser og folkehelse ellers.

Stillesitting i befolkningen øker, noe som går ut over folkehelse.

Tiltak:

- ✓ Kartlegge behovet for offentlig sikring av flere friluftsområder.
- ✓ Stimulere flere til å gå/sykle til jobb, skole og fritidsaktiviteter.

Kommunen har mange verdifulle kulturminner og kulturmiljøer. Det mangler en helhetlig plan som prioriterer og ivaretar disse.

Tiltak:

- ✓ Jobbe for utarbeiding av en kulturminneplan.
- ✓ Videreutvikle og tilrettelegge Vang gravfelt og Kongevegen over Dovrefjell.
- ✓ Bidra til mangfoldig kulturarbeid gjennom samarbeid med frivillige.
- ✓ Avklare behovet for bl.a. øvingslokaler og lagringsplass for utstyr.

Fokusområde brukere

Brukernes tilgang til informasjon og offentlige dokumenter er begrenset og for å få tilgang til disse må man som regel gå gjennom offentlig ansatte. Saksbehandling og annen kommunikasjon foregår ofte ved brevpost.

Tiltak:

- ✓ Videreutvikle informasjon og sørge for jevnlig oppdateringer av kommunens hjemmeside.
- ✓ Jobbe for digitalisering av eiendomsarkiv for å legge til rette for enkel tilgang til dokumenter som ligger i arkivet.
- ✓ Videreutvikle brukervennlig innsynsløsning i kart.
- ✓ Bruke e-post der det er mulig.

For å få en effektiv og god saksbehandling er vi avhengige av dialog og samspill med våre brukere.

Tiltak:

- ✓ Støtte og bidra til kunnskapsheving i servicetorget.
- ✓ Gjennomføre møter med brukergrupper ved behov.
- ✓ Opprettholde god service og tilgjengelighet til brukere.
- ✓ Bidra til klargjøring av samarbeidsformer mellom kommunen og kulturaktørene.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

- ✓ Samarbeide med idrettsrådet om anleggsutvikling og aktivitet for barn og unge.
- ✓ Utvide kulturtilbudet til eldre.

Fokusområde medarbeidere

For å løse våre oppgaver er det viktig med høy kompetanse og et godt arbeidsmiljø.

Tiltak:

- ✓ Sørge for tilstrekkelig kompetanseutvikling
- ✓ Utvikle og styrke lederteamet
- ✓ Forsterke vi-følelsen; tverrfaglige møteplasser, samarbeid med andre enheter, sosiale møtepunkt.

- ✓ Beholde det lave sykefraværet

Fokusområde økonomi

På inntektssiden er det en uforutsigbarhet knyttet til plan, byggesak, oppmåling og miljø, hvor antall og type saker er avgjørende for størrelsen på inntektene. Dette er ikke kjent ved budsjetteringstidspunktet. Metoden for budsjettering er basert på prognoser fra tidligere år. Et fokus i 2017 vil være å involvere og ansvarliggjøre medarbeiderne i forhold til budsjettet og at det utøves god budsjettkontroll.

Tabell 25 KOSTRA relatert til plan og forvaltning

KOSTRA	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2014	2015	2016	2016	2016
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og miljø pr innbygger	642	454	600	543	631
Brutto driftsutgifter bygge-, delesaksbehandling og seksjonering pr søknad	9 452	7 704	6 561	8 259	11 061
Brutto driftsutgifter byggesak og seksjonering pr. kvm. godkjent brutto areal	99	102	109	124	132
Korrigert brutto driftsutgifter bygge-, delesaksbehandling og seksjonering, per årsinnbygger	139	154	161	195	211
Korrigert brutto driftsutgifter kart og oppmåling, per årsinnbygger	126	113	123	170	170
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	19	14	20	-	38
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	18	7	11	16	17
Antall utstedte målebrev siste år per 1000 eiendommer i kommunen	13	16	20	-	8

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Leder for plan og forvaltning
Ane Hoel

Tabell 26 Budsjetttramme for plan og forvaltning

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	13 477
Sunne kommuner	12
Sentral kartdatabase	20
Drift av toalettbygg på Vang	15
Nydyrkingstilskudd	150
Gravfelt på Vang	250
Effektiviseringskrav	-69
Ramme i økonomiplanen	13 855
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	187
Omfordeling Helse- og familie	-51
Uttrekk Kongevegen	-100
Ramme i budsjettforslaget	13 891

Tabell 27 Nøkkeltall for plan og forvaltning

Plan og forvaltning	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	66 106	62 051	13 336	13 477	13 891
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 861	2 977	5 068	4 468	4 468
Fast ansatte	25	21	17	18	17
Faste årsverk	18,25	17,1	14,3	14,7	15,2
Andre nøkkeltall om enheten:					
Antall behandlede byggesaker	202	265	306	265	265
Antall sluttbehandlede plansaker	16	10	12	16	15
Antall gjennomførte oppmålingssaker	164	220	230	230	230
Antall behandlede saker produksjonstilskudd	452	455	434	700	450
Antall behandlede saker vedr. kulturlandskap	238	238	221	240	240
Antall bruksutbygginger finansiert over BU-ordningen	12	15	3	14	14
Antall utslippstillatelser avløpsanlegg <15 pe	63	57	46	54	49
Antall utslippstillatelser avløpsanlegg 15 - 50 pe	5	2	4	5	4
Antall vaksineringer av personer over 65 år	0		586	600	600

Tabell 28 Målekart for plan og forvaltning

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet - helhetsvurdering				
		Byggesak - resultat for brukerne		4,5		4,6
		Byggesak - respektfull behandling		5,3		5,4
		Byggesak - pålitelighet		4,8		5
		Byggesak - tilgjengelighet		5,1		5,1
		Byggesak - informasjon		4,5		4,5
		Byggesak - helhetsvurdering		4,7		4,8
		Landbruk - resultat for brukerne		5,3		5,4
		Landbruk - respektfull behandling		5,7		5,7
		Landbruk - pålitelighet		5,5		5,5

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 28 Målekart for plan og forvaltning

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Målt kvalitet	Landbruk - tilgjengelighet		5,2		5,2	
	Landbruk - informasjon		5,2		5,3	
	Landbruk - helhetsvurdering		5,4		5,5	
	Saksbehandling utslippstillatelser avløpsanlegg					
	Behovsdekning					
	Saksbehandlingstid byggesak, 1- trinns beh § 20-1 og 20-2	1 uke	< 2 uker	< 2 uker		ut
	Saksbehandlingstid byggesak ett-trinns. u/ansvar			ny		< 2 uker
	Saksbehandlingstid byggesak ett-trinns. m/ansvar			ny		< 2 uker
	Saksbehandlingstid byggesak, 2-trinns behandling	4 uker	< 4 uker	< 8 uker		ut
	Saksbehandlingstid rammesøknader			ny		< 8 uker
	Saksbehandlingstid reg. planer 1-gangs behandling			ny		< 8 uker
	Saksbehandlingstid reg. planer sluttbehandling			ny		< 7 uker
	Saksbehandlingstid reg. planer	< 18 uker	< 18 uker	< 20 uker		ut
	Saksbehandlingstid oppmåling	< 6 uker	< 6 uker	< 6 uker		< 5 uker
	Saksbehandlingstid utslippstillatelser avløpsanlegg	< 5 uker	< 5 uker	< 6 uker		< 6 uker
	Saksbehandlingstid landbruk	< 5 uker	< 5 uker	< 5 uker		< 5 uker
	Saksbehandlingstid kultur	< 4 uker	< 4 uker	< 4 uker		< 4 uker
	Faglig kvalitet					
	Saker oversendt klageorganet PBO					< 15
	Vedtak stadfestet av klageorganet PBO					> 90 %
	Vedtak opphevet av klageorganet PBO	0	1	<3		< 10 %
	Saker oversendt klageorganet Landbruk					< 3
	Vedtak stadfestet av klageorganet Landbruk					100 %
	Vedtak opphevet av klageorg. Landbruk	0	0	< 2		0
	Vedtak oversendt klageorganet Miljø					< 3
	Vedtak stadfestet av klageorganet Miljø					100 %
	Vedtak opphevet av klageorg. Miljø	0	1	0		0
	Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet				
Oppgavemotivasjon		4,2		4,2		
Mestringstro		4,5		4,5		
Selvstendighet		4,6		4,6		
Bruk av kompetanse		4,5		4,5		
Mestringsorientert ledelse		3,9		4,1		
Rolleklarhet		4,0		4,2		
Relevant kompetanseutvikling		3,6		3,8		
Fleksibilitetsvilje		4,5		4,5		
Mestringsklima		3,4		3,6		
Nytteorientert motivasjon		4,5		4,5		
Fravær						
Samlet fravær		6,80 %	1,58 %	5,0 %		5,0 %
Langtidsfravær		6,40 %	1,05 %	5,0 %		5,0 %
Korttidsfravær		0,40 %	0,53 %	0,4 %		0,4 %
Deltidsstillinger						
Antall ansatte med mindre enn 50%		2	1	2		1
Øko-nomi	Bevilgningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjetttramme	2,2 %	16,0 %	0,0 %		0,0 %

Tjenesteområde helse og familie

Tjenesteområde omfatter:

Barneverntjenesten, psykisk helse- og rusarbeid, PP-tjenesten, helsestasjon- og skolehelsetjenesten, jordmortjenesten, frisklivssentral, medisinsk rehabilitering.

Fokusområde livskvalitet

For at brukerne skal oppleve større kontroll over faktorer som påvirker egen helse, skal tjenestene bidra til at brukere utvikler personlige ferdigheter og positive mestringsstrategier.

- ✓ Universelle helsefremmende og forebyggende tiltak
- ✓ Forebyggende tilbud til grupper og enkeltindivider, herunder:
  - Frisklivssentral
  - Familiesenter
- ✓ Delta i systematisk forpliktende folkehelsearbeid
- ✓ Systemsamarbeid med skole og barnehage-sektor, herunder:
  - Forebygge frafall i videregående
  - Skoleprogrammer

Fokusområde brukere

Fragmentering av tjenester for brukerne

Koordinert og helhetlig tjenestetilbud til brukerne er utfordrende pga. manglende samlokalisering.

- ✓ Systematisk samhandling i påvente av samlokalisering

Psykisk helse hos barn og unge

Flere barn og unge har behov for oppfølging knyttet til psykisk helse. For å imøtekomme behovet for forebygging og oppfølging har deler av tjenestetilbudet til barn og unge blitt styrket.

- ✓ Systemsamarbeid i kommunal 1. linjetjeneste
- ✓ Systemsamarbeid mellom barnehage/skole og kommunal 1.linjetjeneste
- ✓ Tilrettelegging i barnehage- og skoletilbudet, læringsmiljøet
- ✓ Foreldreveiledning og veiledning til personell i barnehage og skole
- ✓ Økt tilstedeværelse for skolehelsetjenesten ved ungdomsskole og OVS
- ✓ Universelle tiltak og gruppetilbud til barn og unge

Kommunale boliger for brukere med langvarige og sammensatte behov

Det er fortsatt behov for differensierte botilbud ut i fra den enkeltes mestringsnivå. Et økende

antall unge voksne har behov for boliger, med mulighet for daglig bistand.

- ✓ Fremskaffe optimale boliger, kommunale og private
- ✓ Videreføre tverretattlig boligteam som etablerer rutiner for bedre kartlegging og oppfølging av beboere i kommunale boliger
- ✓ Legge til rette for muligheter når det gjelder kjøp av egen bolig

Aktivitetsgruppe for brukere med ROP- lidelser (rus og psykiske lidelser)

Det er et økende antall personer som benytter seg av «Fredagsgruppa». Ei aktivitetsgruppe med fokus på kosthold og fysisk aktivitet. Gruppen er i dag prosjektbasert og finansiert med midler fra Fylkesmannen.

- ✓ Å implementere prosjektet i kommunens handlingsplan og budsjett

Flerfaglig aktivitetstilbud til unge voksne med utfordringer knyttet til psykisk helse og rus

Det er en økning av antall unge voksne som har behov for tilrettelagte aktivitetstilbud. Dagens aktivitetstilbud på blant annet dagsenteret Huset er tilpasset en eldre målgruppe.

- ✓ Aktivitetstilbud for ungdomsgruppe i Engveien
- ✓ Utrede og videreutvikle innholdet i kommunens samlede dagtilbud

Behov for større areal på dagsenteret Huset

Det er et økende antall brukere av dagsenteret Huset, med ulike behov for aktivitet. Større grupper gir høyere støynivå, og det er behov for flere rom tilknyttet dagsenteret. Det er hensiktsmessig med mindre grupper fordelt på flere rom, og et rom med mulighet for å kunne trekke seg helt tilbake.

- ✓ Utrede sambruk av areal ved Bjørndals- hagen dagsenter

Tilpasning av private boliger til personer med funksjonstap

Økende antall brukere bor i egen bolig med sykdom og funksjonsnedsettelse. Det krever økt kapasitet til veiledning i forbindelse med tilrettelegging og ombygging av boligene, formidling og oppfølging/opplæring av tekniske hjelpemidler. Det er behov for mer ergoterapikompetanse i arbeidet.

- ✓ Omfordeling av arbeidsoppgaver innad i tjenesten inntil videre
- ✓ Samarbeidsavtale om overføring av vaktmesterressurs

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Rehabilitering av brukere etter sykdom/skade

- ✓ Utarbeide tverrenhetlig plan for systematisk hverdagsrehabilitering og rehabilitering

Digital postgang – SVAR UT

Korrespondanse med brukere og institusjoner skjer digitalt.

- ✓ Utrede og ta i bruk teknologien for digital postgang

Forebygge vold og seksuelle overgrep

Nasjonalt forskning viser store mørketall når det gjelder å avdekke vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

- ✓ Tverrfaglig kompetanseheving: Tidlig Inn og DelTa
- ✓ Informasjon og undervisning til personell i skole og barnehage, og til barn og unge
- ✓ Tidlig identifisering av barn og unge som er utsatt for vold og seksuelle overgrep
- ✓ Samarbeid med andre enheter
- ✓ Kommunal handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep

Tidlig innsats

PP-tjenesten skal styrke systemsamarbeidet med barnehagene rundt tidlig innsats og forebygging for barn med særskilte behov.

- ✓ Opprette og koordinere spesialpedagogisk forum for alle barnehagene
- ✓ Tettere samarbeid med lederne i barnehagene gjennom deltagelse på styremøtene

Flyktninger

Økende andel flyktninger bosettes og krever forsterkede og samordnede tilbud.

- ✓ Videreutvikle etablert systemsamarbeid med Flyktningehelseteamet
- ✓ Skolehelsestjeneste for elever i voksenopplæringen
- ✓ Helsepersonell deltar fast i fylkets nettverk for minoritetshelse

Frisklivssentralen

Frisklivstilbudet skal implementeres i det øvrige kommunale arbeidet.

- ✓ Samarbeidsavtaler mellom ulike tjenester og frisklivssentralen

Familiesenteret er lavterskel tilbud

- ✓ Informasjon om tilbudet innad og utad i organisasjonen

Fokusområde medarbeidere

- ✓ Mestringsorientert ledelse
- ✓ Utarbeide kompetanseplan
- ✓ Satse på videreutdanning i ledelse
- ✓ Dreie tjenesten mer fra individrettet og mer mot universelt tilbud som når flere

Fokusområde økonomi

Deler av tjenesten (barnevernet) har uforutsigbar økonomi og det er vanskelig å forutsi resultatet.

- ✓ God budsjettkontroll
- ✓ Involvering og ansvarliggjøring av medarbeiderne
- ✓ Felles forståelse av kommunal økonomi

Deler av tjenesten er prosjektbasert blant annet frisklivprosjektet og rusprosjektet. Usikkert om det blir videreført.

- ✓ Midlene må inn i budsjetttrammene for å sikre fast drift

Fokusområde medarbeidere

Rekruttere kvalifisert personell, satse på videreutdanning i ledelse og utarbeide kompetanseplan.

Fokusområde økonomi

Deler av tjenesten (barnevernet) har uforutsigbar økonomi og det er vanskelig å forutsi resultatet.

- ✓ God budsjettkontroll
- ✓ Involvering og ansvarliggjøring av medarbeiderne
- ✓ Felles forståelse av kommunal økonomi

Deler av tjenesten er prosjektbasert blant annet frisklivprosjektet og rusprosjektet. Usikkert om det blir videreført.

- ✓ Midlene må inn i budsjetttrammene for å sikre fast drift

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 29 KOSTRA relatert til kommnehelse

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2014	2015	2016	2016	2016
Netto driftsutgifter pr innbygger til kommunehelsetjeneste	3 218	3 061	3 205	2 821	2 544
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	11,4	11,3	11,2	11,8	10,7
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	9,6	9,6	9,5	9,7	9,2
Netto driftsutgifter pr innb. 0-17 år, barnevernstjenesten	5 064	5 422	5 920	9 158	8 904
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder, barnevernet	98 %	98 %	100 %	82 %	85 %
Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	5,2 %	4,2 %	4,2 %	-	4,9 %

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Enhetsleder
Hanna Lauvås Westman

Tabell 30 Budsjetttramme Helse og familie. Beløp i tusen kroner.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	26 208
Ny bruker med omfattende behov	470
Effektiviseringskrav	-148
Ramme i økonomiplanen	26 530
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	595
Forebyggende tiltak barn og unge	224
Omfordeling Plan og forvaltning	51
Opptrappingsplan rus	260
Ramme i budsjettforslaget	27 660

Tabell 31 Nøkkeltall for helse- og familie

Helse og familie	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	22 559	24 237	25 530	26 328	27 660
Disposisjonsfond (1.000 kr)	3 725	4 280	4 280	3 455	3 372
Fast ansatte	40	40	42	44	46
Faste årsverk	33	33	34	35,2	36,5
Andre nøkkeltall om enheten:					
Psykisk helse- og rus:					
Alle tjenestemottakere psyk. helse- og rusarbeid	264	230	381	440	460
Tjenestemottakere psyk. helse <18 år	15	13	13	30	30
Tjenestemottakere psyk. helse med rusproblem		23	34	35	40
Brukere av dagtilbud psykisk helse	32	38	46	45	47
Medisinsk rehabilitering:					
Antall henvendelser til med. rehab.	463	482	522	520	540
Barn med oppfølging med. rehab	35	59	54	59	55
Antall brukere på kort. opphold, m/tilbud fra med. reh.		34	36	34	40
Antall vedtak om indiv. plan til koordinerende enhet		3	3	5	3
Antall brukere av frisklivstilbud		63	60	20	60
Barnevern:					
Antall meldinger til barnevernet	45	59	56	72	65
Antall barn med hjelpetiltak i barnev.pr.30.06/31.12	47/44	37/36	34/36	42/42	45/45
Barn med omsorgstiltak i barnev.pr.30.06/31.12	11	11	11/10	10/10	12/12
Helsestasjon- og skolehelsetjeneste:					
Antall nyfødte	78	75	71	50	78
Antall tverrfaglige konsultasjoner i familiesenteret		111	119	130	130
PP-tjenesten:					
Tjenestemottakere i PP-tjenesten	161	177	180	170	175
Brukere m/sakkyndig uttalelse fra PP-tjenesten	80	84	80	75	78

Tabell 32 Målekart for helse- og familie:

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Psykisk helse- og rusarbeid (skala 0-4):				
		Resultat for brukerne	3,6			3,7
		Respektfull behandling	3,9			3,9
		Brukermedvirkning	3,5			3,7

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 32 Målekart for helse- og familie:

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2015	2016	2017	2018
	Tilgjengelighet	3,7			3,7
	Medisinsk rehabilitering (skala 0-6):				
	Resultat for bruker			4,5	
	Brukermedvirkning			5,0	
	Respektfull behandling			5,5	
	Pålitelighet			5,5	
	Tilgjengelighet			5,5	
	Informasjon			5,5	
	Helhetsvurdering			5,0	
	Barnevern foreldre/foresatte (skala 0-6):				
	Tilgjengelighet		5,4		
	Informasjon		5,0		
	Respektfull behandling		5,0		
	Brukermedvirkning		5,1		
	Samarbeid		5,2		
	Resultat for brukerne		5,0		
	Helhetlig		5,1		
	Barnevern spørsmål til barn og unge (skala 0-4):				
	Tilgjengelighet		3,7		
	Informasjon		3,3		
	Respektfull behandling		3,5		
	Tiltaksplan		3,5		
	Resultat for bruker		3,3		
	Skolehelsetjenesten foresatte 9 trinn og elever 2 året OVS (skala 0-6):				
	Resultat for bruker	4,8			4,9
	Brukermedvirkning	5,4			5,4
	Respektfull behandling	5,5			5,5
	Pålitelighet og kompetanse	5,4			5,4
	Tilgjengelighet	5,0			5,0
	Informasjon	x			5,0
	Helhetsvurdering	5,5			5,5
	Snitt totalt	5,2			5,2
	Skolehelsetjenesten elever 9 trinn og 2.OVS (skala 0-6):				
	Resultat for bruker: hos helsesøster	4,6			4,8
	Brukermedvirkning	5,1			5,2
	Respektfull behandling	5,2			5,5
	Pålitelighet og kompetanse	4,8			5,1
	Tilgjengelighet	4,4			4,7
	Informasjon	4,1			5,0
	Helhetsvurdering	4,9			5,0
	Snitt totalt	4,8			5,0
	Helsestasjon 0-6 år (skala 0-6):				
	Resultat for bruker	5,3			
	Respektfull behandling	5,7			

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 32 Målekart for helse- og familie:

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål			
		2015	2016	2017	2018		
Målt kvalitet	Brukermedvirkning	5,1					
	Tilgjengelighet	5,4					
	Behovsdekning						
	<i>Medisinsk rehabilitering:</i>						
	Andel fysioterapitjeneste i helsestasjon- og skolehelsetj.	50 %	75 %	75 %	75 %		
	<i>Helsestasjon- og skolehelsetjeneste:</i>						
	Skolehelsetj. tilstedeværelse i hht normtall	100 %	100 %	100 %	100 %		
	Faglig kvalitet						
	<i>Barnevern (pr.31.06/31.12):</i>						
	Andel meldinger i barnevernet gjennomført innen frist	100 %	100 %	100 %	100 %		
	Andel undersøkelser i barnevernet gjennomført innen frist	100 %	100 %	100 %	100 %		
	Andel barn i barnevernet med lovpålagt tiltaksplan	100 %	100 %	100 %	100 %		
	<i>Helsestasjon- og skolehelsetjeneste:</i>						
	Andel hjemmebesøk av jordmor innen 48 timer e.utreise	98 %	100 %	98 %	98 %		
	Andel 3.trinnselever med overvekt, IsoKMI > 25	15 %	19 %	<16 %	<16 %		
	Andel gravide med overvekt, KMI > 25	16 %	23 %	<30 %	<30 %		
	Gjennomføring av lovpålagte konsultasjoner helsestasjon	93 %	100 %	100 %	100 %		
<i>PP-tjenesten:</i>							
Andel sakkyndige vurderinger i PP-tjenesten innen fristen	96 %	97 %	100 %	100 %			
Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet					
		Oppgavemotivasjon	4,4		4,5		
		Mestringstro	4,4		4,5		
		Selvstendighet	4,5		4,5		
		Bruk av kompetanse	4,3		4,5		
		Mestringsorientert ledelse	3,9		4,3		
		Rolleklarhet	4,3		4,5		
		Relevant kompetanseutvikling	3,9		4,3		
		Fleksibilitetsvilje	4,5		4,6		
		Mestringsklima	4,2		4,4		
	Nytteorientert motivasjon	4,7		4,7			
	Målt kvalitet	Fravær					
		Samlet fravær	9,0 %	5,5 %	5,0 %	5,0 %	
		Langtidsfravær	7,9 %	4,7 %	4,0 %	4,0 %	
Korttidsfravær		1,1 %	0,8 %	1,0 %	1,0 %		
Deltidsstillinger							
Antall ansatte med mindre enn 50%	0	0	0	0			
Øko-nomi	Målt kvalitet	Bevilgningene overholdes					
		Avvik i forhold til budsjetttramme	2,0 %	-0,2 %	0,0 %	0 %	

Tjenesteområde omsorg

Tjenesteområde omfatter:

- ✓ Sykehjem m/avlastning, korttids- og langtidsopphold, røntgen, dialyse, institusjonskjøkken, kommunalt akutt døgntilbud (KAD). Fra august også Bolig for personer med demens.
- ✓ Heldøgns omsorgsbolig, hjemmesykepleie, bo-veiledning, hjemmehjelp, BPA (Brukerstyrt personlig assistent), omsorgslønn, dagtilbud/aktivisering, dagtilbud for personer med demens, demensteam, kreftsykepleie, diabetesykepleie, hverdagsrehabilitering, avlastning og aktivitetskontakt.

Livskvalitet

Innbyggere skal ha en opplevelse av trygghet. Tjenesten skal bidra til at de som trenger det får tilrettelagte tjenester.

Tiltak:

- ✓ Styrke arbeidet med gode, individuelle vurderinger
- ✓ Styrke samarbeidet internt i kommunen, og med spesialisthelsetjenesten
- ✓ Ha stort fokus på forebyggende og helsefremmende arbeid, herunder:
  - frisklivssentral
  - helsestasjon for eldre
- ✓ livsgledehjem

Brukere

Innbyggere som av ulike årsaker faller utenom ordinært arbeidsliv, skal sikres gode arbeids- og aktivitetstilbud. Det er behov for tilpassing av arbeids- og aktivitetstilbud til flere brukergrupper.

Tiltak:

- ✓ Aktivitetstilbud for ungdoms i Skulsvingen 15
- ✓ Videreutvikle flerfaglig aktivitetstilbud, JobbUt, et samarbeid mellom psykisk helse/rus og hjemmetjenesten, med utgangspunkt i MICA i Sverige. Aktivitetstilbudet er diagnoseavhengig, og består av 3 trinn som er individuelt tilpasset. Tiltaket fordrer omorganisering av eksisterende aktiviteter i kommunal regi, samt et samarbeid med lokale bedrifter.
- ✓ Økt fokus på sambruk av lokaler og tjenester i Skulsvingen 15.

Tjenestetilbudet i omsorgstjenestene skal være forutsigbart, og brukere skal ha opplevelse av likebehandling ut fra individuelle behov. Tjenestetilbudet skal være basert på krav fra overordne-

de myndigheter, politiske rammebetingelser og mål for helse- og omsorgstjenesten i Oppdal.

Tiltak:

- ✓ Systematisk bruk av tjenestekriterier i enhetene ved tildeling av tjenester

Alle skal ha lik mulighet til et aktivt liv ut fra sine forutsetninger. Kommunen må legge til rette for rehabilitering for brukere og pasienter etter sykdom eller skade.

Tiltak:

- ✓ Utarbeide tverrenhetlig plan for systematisk hverdagsrehabilitering og rehabilitering.
- ✓ Øremerkede rehabiliteringsplasser i sykehjemmet

Alle som bor i Oppdal skal ha et godt sted å bo. Det er en utfordring å sikre god tilgang på tilrettelagte boliger for unge voksne med sammensatte behov, eldre og for personer med demens.

Tiltak:

- ✓ Forslag til tiltak i boligsosial handlingsplan innarbeides i Handlingsplan 2019-2022, og iverksettes. Tverrenhetlig gruppe bestående av tekniske tjenester, hjemmetjenesten, psykisk helse/rus og flyktningetjenesten etablerer rutiner for bedre gjennomstrømming i kommunale utleieboliger
- ✓ Bygging av utleieboliger i Lu veien i 2018
- ✓ Bygging av heldøgns boliger for personer med demens – ferdigstilles og driftes fra 2018
- ✓ Funksjonshemmede har behov for annen bostandard med f. eks. selveierleiligheter med livsløpsstandard
- ✓ Utnytte eksisterende bofellesskap samt øke antall omsorgsboliger for eldre

Innbyggere i Oppdal skal oppleve at omsorgstjenestene som ytes er sømløse, og gir et samlet tilbud selv om de ytes på tvers av enheter og tjenestenivå. Det er viktig å utvikle kommunale tjenester for å møte utfordringer knyttet til Samhandlingsreformen og ny primærhelsetjenestemelding.

Tiltak:

- ✓ Sikre gode samhandlingsrutiner

Demografien tilsier at Oppdal får en økende andel eldre over 80 år. Omsorgstjenesten må legge til rette for at eldre har en alderdom preget av god helse, mestring og egenomsorg.

Tiltak:

- ✓ Videreutvikle lavterskeltilbud, og stimulere til mestring av egen hverdag

Rådmannens budsjettforslag for 2018

- ✓ Utvikle samarbeidet med Frivilligsentralen
- ✓ Videreføring av Livsglede for eldre
- ✓ Vurdere ulike velferdsteknologiske løsninger

Medarbeidere

Oppdal kommune har behov for å rekruttere og beholde bemanning og kompetanse som følge av økt antall eldre med omsorgsbehov. Omsorgstjenesten har utfordringer med å sikre tilstrekkelig kontinuitet og kompetanse som følge av fravær og mange Det er utfordrende bemanningssituasjon både i hjemmetjenestene og på sykehjemmet knyttet til ressurskrevende brukere.

Tiltak:

- ✓ Redusere sykefravær
- ✓ Tilstrebe heltidskultur.
- ✓ Kompetansehevede tiltak i tråd med strategisk kompetanseplan
- ✓ Tilby praksisplasser for elever, studenter og lærlinger
- ✓ Utvikle tverrenhetlig samarbeid gjennom utvidet omsorgsforum
- ✓ Tilstrebe flere helsefagarbeiderlæringer/menn i helse

- ✓ Vurdere omgjøring av hjemler når fagpersonell tar desentralisert høyskoleutdanning

Økonomi

Det er utfordrende med uforutsette ressurskrevende brukere (tilkomst og frafall). Lovpålagte tjenester og nasjonale føringer øker i omfang, uten økning av ressursramme. For lav kapasitet innen heldøgns omsorg fører til økt utgift til betaling for utskrivningsklare pasienter, kjøp av korttidsplasser i Rennebu og ekstra innleie i hjemmetjenesten. Det er utfordrende å ha økonomiske ressurser som kreves for å bli med på den velferdsteknologiske utvikling. Investering, drift og oppgradering av inventar, data, programvare, lisenser og telefoni er kostnader det ikke tatt høyde for.

Tiltak:

- ✓ Involvering og ansvarliggjøring av medarbeidere for forståelse av kommunal økonomi og utfordringer
- ✓ Plan for implementering av velferdsteknologi
- ✓ Kontinuerlig vurdering av effektiviseringspotensialer
- ✓ God budsjettkontroll

Tabell 33 KOSTRA relatert til helse- omsorg

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2014	2015	2016	2016	2016
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av pleie og omsorgstjenester	410 213	391 456	396 753	467 713	408 115
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år.	63	67	62	63	67
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over	428	421	413	298	324
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	11,0 %	9,1 %	9,7%	5,6%	3,8%
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	969 083	972 949	930 365	1 570 674	1 101 656
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	4,5	3,6	3,3	10,4	9,8
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	10,1	10,3	10,5	5,0	4,9

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Hjemmetjenester

Enhetsleder Lill Wangberg

Tabell 34 Budsjetttramme for hjemmetjenester. Beløp i tusen kroner.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	70 210
Ny ressurskrevende bruker	1 020
Økt antall vedtakstimer	600
Effektiviseringskrav	-160
Ramme i økonomiplanen	71 670
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	1 302
Ressurskrevende bruker	280
Økt egenandel ressurskrevende brukere	800
Ramme i budsjettforslaget	74 050

Tabell 35 Nøkkeltall for hjemmetjenester

Hjemmetjenester	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	60 405	64 457	66 950	70 210	74 050
Disposisjonsfond (1.000 kr)	3 767	2 314	2 314	1 720	1 720
Fast ansatte	187	182	178	180	197
Faste årsverk	110,1	113,4	111,6	120	125,7
Andre nøkkeltall om enheten:					
Vedtakter, helsetjenester i hjemmet*	100 992	115 236	125 640	133 800	135 000
Vedtakter praktisk bistand/hjemmehjelp/bolig*	19 705	34 204	23 093	22 320	22 300
Vedtakter BPA	5 030	13 452	8 060	8 060	8 060
Antall trygghetsalarmer	147	100	101	100	110
Antall utløste alarmer	1 691	1 226	999	1 000	1 100
Mottakere av omsorgslønn	8	8	12	10	10
Antall ressurskrevende brukere	13	13	13	16	16
Antall brukere i heldøgns omsorgsbolig	68	60	58	61	61
Antall brukere som mottar avlastning i bolig	6	5	2	1	1
Antall brukere som mottar avlastning i private hjem	2	2	1	1	1
Antall brukere som mottar boveiledning	6	9	16	19	20
Antall brukere/pas. som mottar dagtilbud	34	34	32	36	37
Antall brukere som har aktivitetskontakt	56	58	52	52	53
Antall timer brukt aktivitetskontakt	7 652	6 750	6 380	7 689	7 690
Vedtakter helsetjenester i hjemmet feriepasienter (ny)					
Feriepasienter	19	17	12	5	10
Antall vedtak hverdagsrehabilitering	18	17	25	22	25
Antall brukere som mottar matombringing	56	50	47	49	50
Antall vedtakter boveiledning	17 547	1 151	1 827	2 148	2 200

Tabell 36 Målekart for hjemmetjenester

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet hjemmetjenester				
		Resultat for brukeren		5,5	5,6	5,6
		Brukermedvirkning		4,9	5,1	5,1
		Trygghet og respektful behandling		5,1	5,3	5,3

Rådmannens budsjettforslag for 2018

		Tilgjengelighet		5,2	5,4	5,4	
		Informasjon		5,2	5,4	5,4	
		Generelt fornøyd med tjenesten		5,6	5,7	5,7	
		Brukertilfredshet personer med utviklingshemming (skala 0-2)					
		Trivsel		1,2	1,1	1,1	
		Brukermedvirkning		1,3	1,2	1,2	
		Respektfull behandling		1,1	1	1	
		Helhetsvurdering		1	1	1	
		Selvbestemmelse		1,2	1	1	
		Informasjon		1,1	1,1	1,1	
	Målt kvalitet	Behovsdekning					
		Personer på venteliste omsorgsbolig	7	8	5	5	
		personer på venteliste Boas	16	25	18	15	
		Faglig kvalitet					
		Antall årsverk med høgscoleutdanning	41,1	40,32	41,25	45,8	
		Antall årsverk med fagutdanning	52,20	54,6	60,72	61,16	
		Antall årsverk ufaglærte	20,10	16,68	16,73	18,77	
	Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet				
			Oppgavemotivasjon	4,6		4,6	4,7
Mestringstro			4,5		4,5	4,6	
Selvtendighet			4,5		4,5	4,6	
Bruk av kompetanse			4,6		4,6	4,7	
Mestringsorientert ledelse			4,2		4,2	4,3	
Rolleklarhet			4,4		4,4	4,5	
Relevant kompetanseutvikling			4,2		4,2	4,3	
Fleksibilitetsvilje			4,6		4,6	4,7	
Mestringsklima			4,3		4,3	4,4	
Nytteorientert motivasjon			4,8		4,8	4,8	
Målt kvalitet		Fravær					
		Samlet fravær	7,2 %	9,3 %	7,0 %	7 %	
		Langtidsfravær	6,0 %	7,7 %	6,0 %	6 %	
		Korttidsfravær	1,2 %	1,6 %	1,0 %	1 %	
		Deltidsstillinger					
		Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	62	63 %	70 %	70 %	
		Antall 100 % stillinger			34	35	
Antall ansatte med mindre enn 50 %		39	33	32	30		
Økonomi		Målt kvalitet	Bevilgningene overholdes				
	Avvik i forhold til budsjetttramme		-1,8 %	-0,5 %	0,0 %	0 %	
	Kostnadseffektiv drift						
		Brutto driftsutgift pr hjemmetj. bruker					

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Sykehjemmet

Enhetsleder Turi Teksum

Tabell 37 Budsjetttramme Sykehjemmet. Beløp i tusen kroner.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	40 367
Drift av nye demensboliger	4 413
Effektiviseringskrav	-105
Ramme i økonomiplanen	44 675
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	673
Ressurskrevende bruker	1 086
Ramme i budsjettforslaget	46 435

Tabell 38 Nøkkeltall for sykehjemmet

Sykehjemmet	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	38 504	39 241	40 722	40 367	46 435
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 656	1 438	1 438	0	0
Fast ansatte (ex lærlinger, fra 2016 inkl. dialyse)	108	104	103	103	107
Faste årsverk (ex lærlinger, fra 2016 inkl. dialyse)	67,53	67,67	69,3	69,3	69,3
Andre nøkkeltall om enheten:					
Antall innleggelser	128	89	91	133	130
Antall døgn KAD (kommunalt akutttilbud)			211	250	250
Antall utskrivelser	146	126	203	200	200
Antall døgn kjøp korttidsplass Rennebu				250	250
Antall døgn utskr.klare med betaling	18	105	227	150	50
Beleggsprosent sykehjem	96,92	96,92	99,07	100	99
Antall dialysebehandlinger	594	638	574	550	550
Antall røntgenundersøkelser	964	1 355	1 470	1 500	1 500
Antall KADplasser			1	1	1
Antall sykehjemsplasser	62	61/61	61	61	61

Tabell 39 Målekart for sykehjemmet

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål			
		2015	2016	2017	2018		
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet (ny skala 2018)					
		Resultat for beboeren			5,6		
		Trivsel		1,9	5,7	1,9	
		Brukermedvirkning		1,8	5,2	1,9	
		Respektfull behandling		1,9	5,7	2	
		Tilgjengelighet		1,9	5,8	2	
		Informasjon			5,8		
		Generelt		2	5,7	2	
		Pårørendetilfredshet					
		Resultat for beboeren		4,8	5,0	5,0	
		Trivsel		4,9	5,0	5,0	
		Brukermedvirkning		4,6	5,0	5,0	

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 39 Målekart for sykehjemmet

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Målt kvalitet	Respektfull behandling		5,2	5,4	5,4	
	Tilgjengelighet		5,1	5,0	5,1	
	Informasjon		4,9	5,0	5,0	
	Generelt		5,3	5,0	5,3	
	Behovsdekning					
	Saksbehandlingstid	< 31 dager	<31 dager	< 31 dager		
	Iverksettningstid	< 31 dager	<31 dager	< 31 dager		
	Antall innkomst- og årssamtaler	103	98	100		
	Legemiddelgjennomgang gjennomført av langtidspass.					>90%
	Tannhelsevurdering gjennomført av langtidspass.					>90%
	Ernæringskartlegging gjennomført av lang- og korttidspas.					>90%
	Forekomst av helsetjenesteassosierte infeksjoner					<1%
	Faglig kvalitet					
	Tilsynslege, årsverk	0,8	0,85	0,85		0,8
	Personell m/høyskoleutd., årsverk	18,99	19,59	19,39		24,4
	Personell m/fagutd., årsverk	27,83	28,17	30,93		38,26
	Ufaglærte, årsverk	2,9	2,77	0		5,77
Helsefaglæringer					6	
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet					
	Oppgavemotivasjon	4,0		4,3		4,3
	Mestringstro	4,3		4,3		4,3
	Selvstendighet	4,2		4,2		4,2
	Bruk av kompetanse	4,0		4,5		4,5
	Mestringsorientert ledelse	4,1		4,1		4,1
	Rolleklarhet	4,4		4,4		4,4
	Relevant kompetanseutvikling	3,7		4,0		4,0
	Fleksibilitetsvilje	4,3		4,4		4,4
	Mestringsklima	4,0		4,5		4,5
	Nytteorientert motivasjon	4,8		4,8		4,8
	Fravær					
	Samlet fravær	9,1 %	10,0 %	7,0 %		8 %
	Langtidsfravær	7,7 %	8,7 %	5,5 %		5 %
	Korttidsfravær	1,4 %	1,3 %	1,5 %		3 %
	Deltidsstillinger					
	Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	65,0 %	67 %	65 %		70 %
Antall ansatte med mindre enn 50%	10	14	10			
Økonomi	Bevilgningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjetttramme	-0,6 %	3,8 %	< 1,5 %		< 1,5%
	Kostnadseffektiv drift					
	Kostnad pr pasient/døgn	2 144	2 298	2 182		2400

Tjenesteområde oppvekst og kvalifisering

Oppdal kommunale barnehage – omfatter Høgmo barnehage og Pikhaugen barnehage.

Oppdalsskolen – omfatter Oppdal ungdomsskole, Lønset og Midtbygda skoler, Drivdalen skole, Aune barneskole og SFO ved barneskolene.

Kvalifisering – omfatter voksenopplæring underlagt Oppdal ungdomsskole. Voksenopplæringa skal kvalifisere elever som følger introduksjonsprogrammet til videre utdanning, evt. arbeidsliv.

Fokusområde livskvalitet

Mobbefri skole og helsefremmende barnehage

Utfordring: Kommunestyret har pekt på at skolene må innføre nulltoleranse for mobbing. Dette har skolene hatt i mange år og har arbeidet mye med dette temaet. Allikevel vil vi i 2017 utvikle og forbedre dette arbeidet ytterligere. Det er også viktig å presisere at nulltoleranse ikke betyr null mobbing, men at all mobbing blir slått ned på. Oppdalsskolen har historisk hatt lave mobbetall og vi vil fortsatt jobbe for å ha det.

Barna i kommunale barnehager skal styrkes gjennom å ha fokus på det sosiale og fysiske miljøet. Lek, læring, omsorg og danning er begreper som går inn under det helhetlige barnesynet. Det er tryggheten og nærheten mellom barn og voksne som påvirker kvaliteten i relasjonene i barnehagen. Politiske signaler og føringer etterspør læring i barnehagen. Det er viktig at man har en forståelse for hvordan barn i barnehagen får et godt læringsutbytte, der det ikke blir satt fokus på måling og konkurranseelementer (sertifiseringer).

Tiltak:

- ✓ Barnehagene setter fokus på leken.
- ✓ Barnehagene gir rom for en estetisk inntrykks- og uttrykkside.
- ✓ Barnehagene jobber forebyggende med vennskapsbygging og god gruppekultur blant barna. Personalet utvikler kompetanse ved å bygge gode «vi-grupper» i barnehagen og involverer foreldrene i arbeidet. Arbeidet med gruppedynamikk skaper et inkluderende miljø og aksept for at vi er forskjellig.
- ✓ Det er alle voksnes ansvar å arbeide aktivt for en god gruppekultur og et mobbefritt miljø. Barnehagen skal ha en tydelig holdning til hva som er akseptabel adferd. Alle har rett til å ha det godt og personalet skal stoppe krenkende adferd umiddelbart.

Både skoler og barnehager vil jobbe aktivt med å involvere foreldre/foresatte til å ta ansvar for å bidra i arbeidet med vennskapsbygging og skape gode gruppekulturer. Forelderollen må ansvarliggjøres i større grad.

- ✓ Oppdalsskolen bruker Zippy på småtrinnet, Mitt Valg på mellomtrinnet og MOT på ungdoms-

trinnet, som metodikk for utvikling av sosiale ferdigheter og for å skape «vi-grupper».

- ✓ Skolen har gode rutiner/prosedyrer for avdekking og oppfølging av § 9a i Opplæringsloven. I disse rutinene ligger også evaluering av arbeidet.
- ✓ Skolene vil fortsette arbeidet med å ha fokus på klasseledelse og ha kompetente voksne som ser og utvikler den enkelte elev.

Psykisk helse

Utfordring: Det er en økning av antall barn og unge som sliter med psykisk helse. Dette kan ha sammenheng med et samfunn der tempoet og kravene blir høyere. For å snu denne utviklingen er det viktig at barnehage og skole jobber forebyggende.

Tiltak:

- ✓ Bruke kulturopplevelser og estetiske fag i skole og barnehage.
- ✓ Det utarbeides en foreldremøteplan for barnehage og skole der man innarbeider tema som også går på barns psykiske helse og forelderrollen.
- ✓ Ha fokus på økende forventningspress hos barn og unge, og hvordan skole og barnehage kan demme opp for dette.

Fysisk aktive barn

Utfordring: Forskning viser at barn og unge har blitt mer inaktive. Skole og barnehage må jobbe aktivt for å snu denne utviklingen slik at barna blir i bedre fysisk form.

Tiltak:

- ✓ Barnehagene har faste ukentlige turdager i jevnaldergrupper. Fortsette fokuset på bruk av naturen som lek og læringsarena. Bruk av svømmehall for de eldste aldersgruppene.
- ✓ Midtbygda og Lønset skoler har utvidet timetall til kroppsøving og tilbyr daglig kroppsøving til alle elever.
- ✓ Skoler og barnehager vil jobbe videre for å skape en større bevissthet om viktigheten av å satse på uteområdene som en viktig utviklingsarena for barn og unge.

Entreprenørskap

Utfordring: Kommunestyret har pekt på at skolene i Oppdal må jobbe mer med entreprenørskapstenkning. Dette har skolene ved flere anledninger jobbet med uten at det er satt i system.

Tiltak:

- ✓ Legge mer til rette for å bruke alternative læringsarenaer.
- ✓ Skape større samarbeid med andre aktører utenfor skolene.
- ✓ Fortsette med å skape arrangementer og aktiviteter som er elevstyrt.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Fokusområde brukere

Kvalitativt godt barnehagetilbud for 1-åringer i barnehage

Utfordring: Barnehagene har hatt en økning i antall små barn og har dermed økt antall småbarnsplasser.

Tiltak:

- ✓ Arbeide for høyere grunnbemanning til de aller yngste.
- ✓ Legge til rette for bedre stelle- og soveplasser.

Godt språkmiljø for alle barn

Et godt språk er viktig for å kunne gjøre seg forstått og hevde seg i livet. Språket bør være på plass i tidlig småbarnsalder. Arbeidet med språk på småbarnsavdelingene med ett- og toåringer er avgjørende for videre språkutvikling for barna. Å jobbe med språkmiljøer vil være helsefremmende og virke positivt i forhold til sosial utjevning.

Tiltak:

- ✓ Deltakelse i språkprosjektet: «Et godt språkmiljø for alle barn». Det overordnede målet er å utvikle språket for alle barn, noe som forutsetter at det skapes gode miljøer for språklig læring, utvikling og stimulering. Det samarbeides med veileder fra DMMH.

Minoritetsspråklige barn

Utfordring: I de kommunale barnehagene, Aune barneskole og Oppdal ungdomsskole er det en stor andel minoritetsspråklige barn og unge. Målet er å gi god språktrening og integrering i Oppdalssamfunnet.

Tiltak:

- ✓ Arbeidet som kom ut av kompetanse for mangfold-prosjektet må videreføres og styrkes i enhetene.

Voksenopplæringen

Utfordring: Pga. høyere elevtall kan det bli utfordrende å skaffe nok lærlingeplasser. Dette fordi det er et mål at flere skal fullføre grunnskoleopplæring for voksne og videregående opplæring.

Tiltak:

- ✓ Samarbeid med enheter i kommunen og private for å opprette flere lærlingeplasser.

Grunnleggende ferdigheter

Utfordring: Oppdal har kommet litt dårligere ut enn det nasjonale gjennomsnittet i regning. Det er en utfordring for skolene og hele tiden være oppdatert på utviklingen innen digitale ferdigheter.

Tiltak:

- ✓ Det er iverksatt et treårig prosjekt i Oppdalsskolen med fokus på grunnleggende ferdigheter i

regning og IKT. Dette prosjektet må videreføres i 2017 og skal sikre kompetanseutvikling hos lærerne og læring hos elevene.

Fokusområde medarbeidere

Kompetanseutvikling

Utfordring: Det er en utfordring til enhver tid å sørge for at samtlige ansatte i enheten er oppdatert på ny kunnskap og kompetanse.

Tiltak:

- ✓ Slutføre plan for kompetanseutvikling skole og utarbeide plan for kompetanseutvikling barnehage.
- ✓ Alle lærere i grunnskolen skal delta på kompetanseheving gjennom prosjektet grunnleggende ferdigheter med fokus på regning og IKT.
- ✓ Skolene fortsetter satsingen på videreutdanning gjennom Udir.

Seniorpolitiske tiltak

Kommunale barnehager begynner å få en høy gjennomsnittsalder blant personalet. I løpet av få år har flere passert 60 år. Det ligger en utfordring i hvordan en skal ivareta medarbeiderne i en hektisk barnehagehverdag samtidig som barnas tempo skal bevares.

Det ligger en utfordring i forholdet mellom ferieavvikling for barna og personalet. Der barna avvikler minimum 3 uker ferie i året, har personalet over 60 år 6 uker ferie. Det oppstår et gap her som barnehagen må dekke med vikarer.

Tiltak:

- ✓ Samarbeid med Driv HMS om seniorpolitiske tiltak i barnehagen.
- ✓ Legge til rette i forhold til «krevende» og «mindre krevende» barnegrupper.

Fokusområde økonomi

Opprettholde kvalitetsstandard med svingende barne- og elevtall

Utfordring: Både barnehage og skole opplever endringer i barnetall. Dette medfører at ressurstilgangen også må endres i takt med antall barn. I og med at skole og barnehageårene ikke følger budsjettår skaper dette utfordringer.

En stor andel av budsjettamma til barnehagene og skolene er knyttet til lønn- og lønnskostnader. Utfordringen ligger i at det gjennom «osthøvelkutt» - metoden blir stadig mindre penger til drift.

Tiltak:

- ✓ God økonomistyring og fleksibel bruk av ressurser.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 40 KOSTRA relatert til oppvekst og kvalifisering

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2014	2015	2016	2016	2016
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innb. 1-2 år	81,6	96,7	91,0	81,9	82,6
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innb. 3-5 år	99,6	100,0	99,2	97,5	97,2
Korrigerede oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	11 496	11 459	11 458	11 046	11 270
Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (m2)	5,0	5,4	5,5	6,2	5,9
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	8,5	8,9	8,4	8,3	7,8
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	40,2	42,0	41,6	47,8	59,4
Korrigerede brutto driftsutgifter til grunnskolesektor per elev	117 164	119 819	127 466	123 501	117 447
Korrigerede brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud per bruker	35 904	40 117	37 928	27 994	28 152
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn, antall elever	12,0	11,8	11,8	12,2	13,4

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Aune barneskole

Enhetsleder Øyvind Melhus

Tabell 41 Budsjetttramme Aune barneskole. Beløp i tusen kroner.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	30 307
Endrede kriterier ressursmodellen	1 210
Effektiviseringskrav	-173
Ramme i økonomiplanen	31 344
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	997
Endrede kriterier ressursmodellen	487
Ramme i budsjettforslaget	32 828

Tabell 42 Tabell 44: Nøkkeltall for Aune barneskole

Aune barneskole	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	26 274	28 003	31 049	30 307	32 828
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 357	2 457	1 664	1 664	1664
Fast ansatte	50	57	62	60	61
Faste årsverk	44	48,7	52	50	51
Andre nøkkeltall om enheten:					
Elevtall	368	414	410	420	420
Kostnad pr elev	74 450	70 208	75 503	76 000	76000
Antall SFO-barn	100	100	110	135	140
Kostnad pr SFO-elev	47 250	53 000	49 150	50 000	50000
Elever på lærerårsverk i ordinær undervisning	18,0	17,0	16,0	16,0	16
Elever pr lærerårsverk totalt	13,4	13,0	13,0	13,0	13
Andel elever med spesialundervisning	8,1 %	7,5 %	7,0 %	7,0 %	7,00 %

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 43 Målekart for Aune barneskole

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Støtte fra lærerne	4,5		4,5	4,5
		Støtte hjemmefra	4,5		4,5	4,5
		Mobbing på skolen	1,0		1,0	1,0
		Faglig utfordringer			4,5	4,5
		Vurdering for læring	4,3		4,5	4,5
		Motivasjon	4,1		4,5	4,5
		Trivsel	4,4		4,5	4,5
		Mestring	4,1		4,3	4,3
		Elevdemokrati og elevmedvirkning	4,2		4,3	4,3
		Generell fornøydhets foreldreundersøkelse				4,7
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Nasjonale prøver regning 5.tr.	50	53	50	50
		Nasjonale prøver lesing 5.tr.	50	49	51	51
		Nasjonale prøver engelsk 5. tr.	48	49	50	50
Kartl. digitale ferdigheter 4.trinn, andel over kritisk grense					100 %	
Andel svømmedyktige etter 4. trinn					100 %	
Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet				
		Oppgavemotivasjon	5,0		5,0	5
		Mestringstro	4,7		4,8	4,8
		Selvstendighet	4,9		4,9	4,9
		Bruk av kompetanse	4,9		5,0	5
		Mestringsorientert ledelse	4,7		4,8	4,8
		Rolleklarhet	4,7		4,8	4,8
		Relevant kompetanseutvikling	3,9		4,2	4,2
		Fleksibilitetsvilje	4,6		4,7	4,7
		Mestringsklima	4,4		4,5	4,5
	Nytteorientert motivasjon	5,0		5,0	5	
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær	6,2 %		5,0 %	5,00 %
		Langtidsfravær	5,4 %		4,5 %	4,50 %
		Korttidsfravær	0,8 %		0,8 %	0,80 %
		Deltidsstillinger				
		Antall ansatte med mindre enn 50%	1		0	0
Økonomi						
Målt kvalitet	Bevilningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjettramme	3,9 %		0,0 %	0,00 %	
	Tilleggsbevilgninger	0		0	0	

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Drivdalen skole (oppvekstsenter)

Enhetsleder Beate Lauritzen

Tabell 44 Budsjetttramme Drivdalen oppvekstsenter. Beløp i tusen kroner.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	4 376
Endrede kriterier i ressursmodellen	329
Effektiviseringskrav	-27
Ramme i økonomiplanen	4 678
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	151
Endrede kriterier i ressursmodellen	51
Omfordeling spesialundervisning	-75
Omfordeling SFO midler (fra helse- og oppvekst)	130
Nytt oppvekstsenter (én nye barnehage)	2 342
Ramme i budsjettforslaget	7 277

Tabell 45 Nøkkeltall for Drivdalen oppvekstsenter

Drivdalen skole (oppvekstsenter)	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	9 961	7 911	4 570	4 570	7 277
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 076	1 167	1 086	1 086	1086
Fast ansatte	18	8	8	8	9
Faste årsverk	15,1	7	7,4	7,4	7,9
Andre nøkkeltall om enheten:					
Elevtall	91	36	38	38	45
Antall SFO-barn	8	9	11	11	12
Elever pr lærer i ordinær undervisning	13,7	13,0	13,5	13,5	14
Elever pr lærere totalt	9,2	9,0	10,0	11,0	12
Andel elever med spesialundervisning	9,0 %	13,0 %	13,0 %	9,0 %	6 %

Tabell 46 Målekart for Drivdalen oppvekstsenter

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Brukere	Brukertilfredshet Drivdalen					
	Opplevd kvalitet	Støtte fra lærerne	3,8	4,3	4,8	4,8
		Mobbing	4,6	4,7	1,0	1,0
		Støtte hjemmefra	4,2	4,1	4,5	4,5
		Faglige utfordringer	4,1	3,7	4,5	4,5
		Vurdering for læring	3,3	3,5	4,2	4,2
		Motivasjon	3,7	3,6	4,5	4,5
		Trivsel	4,0	3,9	4,5	4,5
		Mestring	3,5	3,8	4,5	4,5
		Elevdemokrati og elevmedvirkning	3,6	3,7	4,5	4,5
		Generell fornøydhet foreldreundersøkelse				4,7
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet Drivdalen				
		Nasjonal prøve regning 5.tr.	Unntatt off.		50	50
Nasjonal prøve lesing 5.tr.				52	52	
Nasjonale prøver engelsk 5. tr.				50	50	
	Kartl. digitale ferdigheter 4.trinn, andel over kritisk grense				100 %	

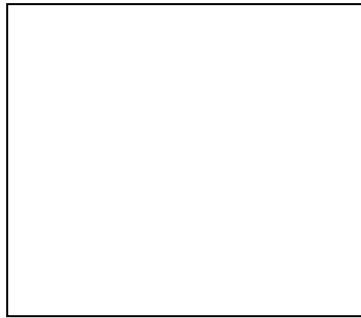
Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 46 Målekart for Drivdalen oppvekstsenter

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
	Andel svømmedyktige etter 4.trinn				100 %	
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet					
	Oppgavemotivasjon	4,1		4,3	4,3	
	Mestringstro	4,4		4,5	4,5	
	Selvstendighet	4,4		4,5	4,5	
	Bruk av kompetanse	4,2		4,3	4,3	
	Mestringsorientert ledelse	4,0		4,2	4,2	
	Rolleklarhet	4,1		4,4	4,4	
	Relevant kompetanseutvikling	2,6		4,0	4	
	Fleksibilitetsvilje	4,4		4,5	4,5	
	Mestringsklima	3,8		4,2	4,2	
	Nytteorientert motivasjon	4,5		4,5	4,5	
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær	14,9 %	6,4 %	5,0 %	6 %
		Langtidsfravær	13,9 %	5,0 %	4,0 %	5 %
		Korttidsfravær	1,0 %	1,4 %	1,0 %	1 %
		Deltidsstillinger				
		Antall ansatte med mindre enn 50%	2	1	1	1
	Økonomi	Bevilningene overholdes				
		Avvik i forhold til budsjettramme	2,0 %	1,7 %	0,0 %	0,00 %
		Tilleggsbevilgninger	0		0	0
Kostnadseffektiv drift						
Kostnad pr elev Drivdalen		120 000	117 000	110 000	110 000	
Kostnad pr SFO-barn Drivdalen	48 000	48 000	32 000	32 000		

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Lønset og Midtbygda skoler (oppvekstsenter)

Enhetsleder Kjell J. Braut

Tabell 47 Budsjetttramme Lønset og Midtbygda oppvekstsenter. Beløp i tusen kroner.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	8 926
Endrede kriterier i ressursmodellen	-191
Effektiviseringskrav	-45
Ramme i økonomiplanen	8 690
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	268
Endrede kriterier i ressursmodellen	-150
Omfordeling spesialundervisning	75
Omfordeling tilleggsbevilgning	34
Nytt oppvekstsenter (to nye barnehager)	6 035
Ramme i budsjettforslaget	14 952

Tabell 48 Nøkkeltall for Lønset og Midtbygda skole (oppvekstsenter)

Lønset og Midtbygda skole (oppvekstsenter)	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	7 007	7 458	8 107		14 952
Disposisjonsfond (1.000 kr)	922	1 344	877		845
Fast ansatte	15	15	18		15
Faste årsverk	12,2	12,0	14,6		813
Andre nøkkeltall om enheten:					
Elevtall Midtbygda	68	68	66		76
Elevtall Lønset			15		18
Antall SFO-barn Midtbygda	8	7	6		10
Antall SFO-barn Lønset	8	7	2		0
Elever pr lærerårsverk i ordinær undervisning Midtbygda	9,8	9,0	11,5		11,5
Elever pr lærerårsverk i ordinær undervisning Lønset	9,8	8,0	6,5		6,5
Elever pr lærerårsverk totalt Midtbygda	8,0	9,0	9,0		10
Elever pr lærerårsverk totalt Lønset	8,0	8,0	4,9		4,9
Andel elever med spesialundervisning Midtbygda	8,8 %	8,5 %	12,0 %		9,20 %
Andel elever med spesialundervisning Lønset	8,8 %	8,5 %	13,3 %		20 %

Tabell 49 Målekart for Lønset og Midtbygda skoler

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2015	2016	2017	2018	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Støtte fra lærerne	4,5	4,1	4,5	4,5
		Mobbing	4,4	4,5	1,0	1
		Støtte hjemmefra	4,4	4,2	4,2	4,5
		Faglige utfordringer			4,2	4,5
		Vurdering for læring	4,0	3,4	4,3	4,5
		Motivasjon	4,1	3,7	4,3	4,5
		Trivsel	4,3	4,0	4,5	4,5
		Mestring	3,9	3,7	4,2	4,5
		Elevdemokrati og elevmedvirkning	3,8	3,7	4,3	4,3
		Generell fornøydhet foreldreundersøkelse				4,7

Rådmannens budsjettforslag for 2018

	Målt kvalitet	Faglig kvalitet					
		Nasjonal prøve regning 5.tr.	Unntatt off.		50,0	50	
		Nasjonal prøve lesing 5.tr.			2,1	50	
		Nasjonal prøve engelsk 5. tr.			50,0	50	
		Andel svømmedyktige etter 4.trinn				100 %	
		Kartlegge digitale. ferdigheter. 4.tr, andel over kritisk grense			100 %	100 %	
Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet					
		Oppgavemotivasjon	4,6		4,5	4,5	
		Mestringstro	4,4		4,4	4,4	
		Selvstendighet	4,5		4,5	4,5	
		Bruk av kompetanse	4,7		4,5	4,5	
		Mestringsorientert ledelse	4,5		4,5	4,5	
		Rolleklarhet	4,6		4,5	4,5	
		Relevant kompetanseutvikling	3,9		4,0	4,0	
		Fleksibilitetsvilje	4,8		4,5	4,5	
		Mestringsklima	4,5		4,5	4,5	
	Nytteorientert motivasjon	4,8		4,5	4,5		
	Målt kvalitet	Fravær					
		Samlet fravær	10,0 %	2,6 %	4,0 %	4,0 %	
		Langtidsfravær	8,2 %	0,6 %	2,0 %	2,0 %	
		Korttidsfravær	2,5 %	1,8 %	2,0 %	2,0 %	
		Deltidsstillinger					
			Antall ansatte med mindre enn 50 %	1	1	1	1
	Økonomi	Målt kvalitet	Bevilningene overholdes				
			Avvik i forhold til budsjettramme	5,6 %	1,5 %	0,0 %	0,0 %
Tilleggsbevilgninger				0	0	0	
Kostnadseffektiv drift							
Kostnad pr elev Lønset			169 000	220 957	253 000	253 000	
Kostnad pr elev Midtbygda			169 000	111 984	121 000	121 000	
Kostnad pr SFO-barn Midtbygda			64 000	50 752	57 000	57 000	
Kostnad pr SFO-barn Lønset	64 000	47 685	64 000	64 000			

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Ungdomsskolen

Enhetsleder Håvard Melhus

Tabell 50 Budsjetttramme ungdomsskolen. Beløp i tusen kroner.

Budsjettkalkyle	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	26 516
Endrede kriterier i ressursmodellen	-513
Effektiviseringskrav	-148
Ramme i økonomiplanen	25 855
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	872
Endrede kriterier i ressursmodellen	651
Ramme i budsjettforslaget	27 378

Tabell 51 Nøkkeltall for ungdomsskolen

Ungdomsskolen	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	24 427	25 232	27 177	25 156	27 378
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 719	732	732	732	732
Fast ansatte	48	47	47	41	40
Faste årsverk	42,5	41,75	44	35	35
Flyktningetjenesten					
Fast ansatte flyktningetjenesten	1	2	3	3	3
Faste årsverk flyktningetjenesten	1	2	3	3	3
Rådgivere flyktning	1	1	3	3	3
Lærere på voksopplæring	5	5	10	12	12
Andre nøkkeltall om enheten:					
Elevtall på Voksenopplæringa norskkurs	35	39	70	85	85
Elevtall på Grunnskoleopplæring for voksne	6	8	14	30	30
Flyktninger i integreringstilskuddsperioden	88	105	125	135	120
Flyktninger i introduksjonsprogram	35	48	45	70	60

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 52 Målekart for ungdomsskolen

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2015	2016	2017	2018
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet			
	Støtte fra lærerne	4,0	4,1	4,0	4,0
	Mobbing	1,3	1,3	1,0	1,0
	Støtte hjemmefra	4,1	4,0	4,0	4,0
	Faglige utfordringer	4,2	4,3	4,2	4,2
	Vurdering for læring	3,5	3,4	4,0	4,0
	Motivasjon	3,6	3,6	3,7	3,7
	Trivsel	4,3	4,2	4,2	4,2
	Mestring	4,1	4,0	4,2	4,2
	Elevdemokrati og elevmedvirkning	3,5	3,1	3,5	3,5
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet			
	Grunnskolepoeng avgangselever	43,4	41,6	41,5	41,5
	Nasjonale prøver regning 8.tr.	48	50,0	49,0	49
	Nasjonale prøver lesing 8.tr.	48	51,0	50,0	50
	Nasjonale prøver engelsk 8.tr.	48	50,0	50,0	50
	Nasjonale prøver regning 9.tr.	53	51,0	53,0	53
	Nasjonale prøver lesing 9.tr.	54	52,0	54,0	54
Andel med direkte overgang til vg skole		*	100 %	100 %	
Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Flyktingtjenesten			
	Andel deltagere etter introduksjonsprogram har begynt i arbeid eller utdanning		40 %	55 %	55 %
	Målt kvalitet	Medarbeidertilfredshet			
	Oppgavemotivasjon	4,4		4,4	4,4
	Mestringstro	4,7		4,7	4,7
	Selvstendighet	4,9		4,9	4,9
	Bruk av kompetanse	4,5		4,5	4,5
	Mestringsorientert ledelse	3,9		4,0	4
	Rolleklarhet	4,5		4,5	4,5
	Relevant kompetanseutvikling	3,4		3,5	3,5
	Fleksibilitetsvilje	4,4		4,4	4,4
	Mestringsklima	4,5		4,5	4,5
	Nytteorientert motivasjon	4,7		4,7	4,7
	Målt kvalitet	Fravær			
Samlet fravær	4,4 %	4,3 %	4,5 %	4,50 %	
Langtidsfravær	3,3 %	3,2 %	3,9 %	3,90 %	
Korttidsfravær	1,1 %	1,1 %	0,6 %	1,10 %	
Økonomi	Målt kvalitet	Deltidsstillinger			
	Antall ansatte med mindre enn 50%	1	2	2	2
	Målt kvalitet	Bevilgningene overholdes			
	Avvik i forhold til budsjetttramme	-2,3 %	-2,4 %	0,0 %	0,00 %
Målt kvalitet	Kostnadseffektiv drift				
Kostnad pr. elev	90 879	96 191	115 000	120 000	

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Kommunale barnehager

Enhetsleder
Ann Kristin Rosset

Tabell 53 Budsjetttramme kommunale barnehager.
Beløp i tusen kroner.

Budsjetttramme	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	11 810
Tre nye kommunale barnehager	10 315
Effektiviseringskrav	-78
Ramme i økonomiplanen	22 048
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	503
Drivdalen oppvekstsenter	-2 342
Lønset og Midtbygda oppvekstsenter	-6 035
Økt foreldrebetaling	-110
Avsatt usikkerhet oppvekstsenter	-1002
Lagt til rammen helse- og oppvekstsenter for bruk til oppvekstsenter	-1 166
Ramme i budsjettforslaget	11 896

Tabell 54 Nøkkeltall for kommunale barnehager

Kommunale barnehager	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	11 540	11 660	11 705	11 811	11 896
Disposisjonsfond (1.000 kr)	589	706	852	852	852
Fast ansatte	30	29	29	27	28
Faste årsverk	26	24,7	24,2	22,6	23,2
Andre nøkkeltall om enheten:					
Antall barn	107	102	100	91	90
Antall plasser omregnet til over 3 år	120	120	120	120	120
Antall kommunale barnehager, sentrum	2	2	2	2	2
Antall kommunale barnehager					5
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	52 %	55 %	55 %	59 %	57 %
Andel ansatte med fagarbeiderutdanning	42 %	41 %	41 %	37 %	39 %
Andel menn i faste stillinger	3,80 %	6,90 %	6,90 %	7,40 %	7,14 %
Leke- og oppholdsareal pr plass	4,0 m2	4,0 m2	4,6 m2	4,6 m2	4,6 m2

Tabell 55 Målekart for kommunale barnehager

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2015	2016	2017	2018
Brukere	Brukertilfredshet				
	Ute- og innemiljø		5,1	5,2	4,5
	Relasjon mellom barn og voksen		5,1	5,2	5
	Barnets trivsel		4,5	4,8	5
	Informasjon		5,2	5,4	4
	Barnets utvikling				4,5
	Medvirkning		5,4	5,6	4,5
	Henting og levering		4,5	4,6	5

Rådmannens budsjettforslag for 2018

		Tilvenning og skolestart		4,7	5,0	5	
		Tilfredshet		5,2	5,3	4,5	
Målt kvalitet	Behovsdekning						
		Kapasitetsutnyttelse	100 %	100 %	100 %	100 %	
	Faglig kvalitet						
		Antall barnesamtaler pr. barn med de eldste kullene	2	2	2	2	
		Andel barnehager m/systematiske metoder for kartlegging / tiltak for god språkutvikling	100 %	100 %	100 %	100 %	
		Andel styrere og pedagoger med godkjent barnehagelærerutdanning	100 %	100 %	100 %	100 %	
		Antall gjennomførte planlagte foreldresamtaler pr. barn	2	2	>1	2	
		Antall alvorlige skader hos barn	0	0	0	0	
		Antall avdelinger som jobber helsefremmende i barnegruppene		6	6	6	
		Antall systematiske samtaler pr. ansatt angående resultatområder	2	4	4	4	
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet						
		Oppgavemotivasjon	4,3		4,3		
		Mestringstro	4,2		4,3		
		Selvstendighet	4,0		4,3		
		Bruk av kompetanse	4,2		4,3		
		Mestringsorientert ledelse	4,0		4,2		
		Rolleklarhet	4,2		4,2		
		Relevant kompetanseutvikling	3,7		4,0		
		Fleksibilitetsvilje	4,3		4,3		
		Mestringsklima	4,1		4,3		
		Nytteorientert motivasjon	4,8		4,8		
	Målt kvalitet	Fravær					
			Samlet fravær	4,5 %	9,0 %	< 7%	< 7 %
			Langtidsfravær	2,5 %	6,5 %		
			Korttidsfravær	2,0 %	2,5 %		
		Deltidsstillinger					
			Antall ansatte med mindre enn 50%	3	2	0	0
		Antall fast ansatt med ufrivillig deltid	2	0	0	0	
	Økonomi	Målt kvalitet	Bevilgningene overholdes				
			Avvik i forhold til budsjetttramme	1,0 %	1,3 %	0,0 %	0,00 %
Kostnadseffektiv drift							
			Kostnad pr. plass under 3 år	181 601			
	Kostnad pr. plass over 3 år	89 650					

Tekniske tjenester

Tjenesteområdet omfatter:

- ✓ Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg og eiendommer.
- ✓ Tjenesteområdet har også ansvar for kommunens byggeprosjekter.
- ✓ Vannforsyning, Avløpshåndtering, Slam-tømming og Avfallshåndtering
- ✓ Kommunale samferdselsanlegg (Kommunale veger, Parkeringsplasser og Gateløys)

Fokusområde livskvalitet /brukere

Utfordringer, muligheter og tiltak:

- ✓ Levering av vann som tilfredsstillende Drikkevannsforskriften (kvalitet, regularitet) til abonnentene.
- ✓ Sanering av gammelt ledningsnett og bedring av reservevannskapasitet og kapasitetsforbedrende tiltak på distribusjonsnett.
- ✓ Oppsamling, transport og rensing av avløpsvann som tilfredsstillende Fylkesmannens konsesjonskrav (hindre forurensning av ytre miljø).
- ✓ Kapasitetsforbedring og sanering av gammelt ledningsnett.
- ✓ Klimaendringer, gamle overvannsanlegg og endret bruk av arealer medfører økt flomfare i Oppdal sentrum
- ✓ Tilfredsstillende innsamling og behandling av slam fra private avløpsanlegg.
- ✓ Tilfredsstillende tilrettelegging for sortering av avfall og god regularitet i henting av avfall.
- ✓ Minimere andelen av restavfall.
- ✓ Øke andelen asfaltdekke og reasfaltere kommunale veger for å minske støvplager og bedre vedlikeholdsstandarden for beboere/brukere.
- ✓ Øke trafiksikkerheten langs kommunale veger
- ✓ Utvikling av attraktive sentrumsarealer.
- ✓ Bedre standarden på kommunens utleieboliger for å tilby vanskeligstilte og økende antall flyktninger tilfredsstillende bolig.
- ✓ Tilby tilstrekkelig antall sentrumsnære boligtomter. Etablering av nye boligtomter er en langsiktig prosess.

Fokusområde medarbeidere

Utfordringer, muligheter og tiltak:

- ✓ Det arbeides med å holde et lavt sykefravær.
- ✓ Flere medarbeidere nærmer seg pensjonsalder.
- ✓ Det er fokus på tverrfaglig samarbeid og felles kultur i den nye enheten (sammen slått i 2015).

Fokusområde økonomi

Utfordringer, muligheter og tiltak:

- ✓ For kommunens inngåtte festeavtaler medfører rettslige skjønn/forhandlinger betydelige uforutsette utgifter til rettssaker/nødvendig juridisk bistand og medfølgende økning i årlige festeavgifter.
- ✓ Det er en stadig økende utfordring å drifte og vedlikeholde kommunens bygningsmasse innenfor de ressurser vi disponerer. På tilsvarende måte er det en økende utfordring å tilpasse drifts- og vedlikeholds nivået for kommunale veger til reell økning i trafikkvolumet, slitasje og virkninger av klimaendringer.
- ✓ Det arbeides med energisparende tiltak for å få ned energiforbruket i kommunale bygg.
- ✓ Tiltak gjøres på kommunalt hovednett og private stikkledninger for å redusere vannlekkasjer og distribusjonskostnader.
- ✓ Tiltak gjøres på avløpsnett for å redusere innlekking av fremmedvann og rensekostnader.
- ✓ For sjølkostområdene (vannforsyning, avløp og avfallshåndtering) lå årsgebyrene for 2016 i Oppdal under landsgjennomsnittet. Variabel kvalitet på private avløpsanlegg medfører behov for hyppigere tømming og høyere slamgebyr enn landsgjennomsnittet.
- ✓ Omorganiseringsprosessen til Tekniske tjenester har medført at flere årsverk enn tidligere blir indirekte belastet på byggene. Dette gir utslag i høyere FDV-kostnader. Dette er i tråd med KOSTRA.

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 56 KOSTRA relatert til tekniske tjenester

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2014	2015	2016	2016	2016
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning pr kv. meter	119	107	110	106	111
Årsgebyr for avfallstjenesten (år t + 1)	2 134	2 342	2 570	3 624	3 840
Driftsutgifter pr innbygger tilknyttet kommunal avløpstjenester	948	1 076	1 101	-	1 228
Årsgebyr for septiktømming (år t + 1))	1 655	1 700	1 746	1 325	1 456
Driftsutgifter per tilknyttet innbygger, vannforsyning (kr/tilknyttet innbygger)	1 076	1 120	1 042	-	1 037
Årsgebyr for vannforsyning (år t + 1))	2 365	2 365	2 365	3 071	3 441
Kostnader i kr til gatebelysning pr. lyspunkt, kommunal vei og gate	956	966	809	712	706
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	91 254	103 797	112 922	99 274	135 691
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	39,7 %	35,9 %	28,1 %	44,4 %	31,3 %
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	22	21	22	23	21
Brutto driftsutgifter pr kommunalt disponert bolig	55 068	58 608	58 333	43 843	50 069

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Enhetsleder Thorleif Jacobsen

Tabell 57 Budsjetttramme tekniske tjenester

Budsjetttramme	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	16 698
Drift av tre nye kommunale barnehager	1 215
Gatenavn skilt kommunale veger	30
Drift av ny idrettshall	2 000
Effektiviseringskrav	-220
Ramme i økonomiplanen	19 723
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	374
Boligsosiale tilskudd	46
Utsatt drift av ny idrettshall	-2 000
Utsatt avdrag tilbygg Midtbygda barnehage	-150
Ramme i budsjettforslaget	17 993

Tabell 58 Nøkkeltall for tekniske tjenester

Tekniske tjenester	2014	2015	2016	Prognose 2017	Anslag 2018
Budsjetttramme (1.000 kr)	17 302	16 646	18 388	16 698	17 993
Brutto utgifter selvkostområdene. 1.000 kr	28 921	36 604	34 008	34 226	35 706
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 278	0	0	0	0
Fast ansatte	42	41	41	40	41
Faste årsverk	35,87	34,87	34,22	33,22	34,32
Andre nøkkeltall om enheten:					
Antall km veg grusdekke	20,5	19	18	18	17
Antall km veg asfaltdekke	52	54	46	47	48
Antall parkeringsplasser	210	210	209	238	238
Antall veg- og gateløypunkter	839	847	847	860	860
Antall vannforsyningsabonnenter	2 460	2 513	2 584	2 677	2 750
Antall meter vannledning	76 601	77 805	76 071	76 071	76 071
Antall slamtømmeab. private anlegg boliger	861	820	1001	881	860
Antall slamtømmeab. private anlegg fritidsboliger			1906	1947	1 990
Antall avløpsabonnenter	2 609	2 761	2 746	2 844	2 910
Antall meter avløpsledning (spillvann + overvann)	67 939	67 872	67 841	68 110	68 310
Antall avfallsab. bolig/leiligheter	2 616	2 680	2 724	2 791	2 840
Antall avfallsab. fritidsboliger	3 604	3 716	3 841	3 862	3 900
Antall utleieboliger	50	51	59	59	59
Antall omsorgsboliger	100	101	94	94	94
Klargjort industritomt pr 31/12	100 000 m ²	100 000 m ²	100 000 m ²	50 000 m ²	30 000 m ²
Antall sentrumsnære ledige boligtomter	19	16	10	8	3
Antall ledige boligtomter utenfor sentrum	8	7	4	3	7

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 59 Målekart for tekniske tjenester:

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2015	2016	2017	2018
Brukere	Brukertilfredshet				
	Vann/avløp - resultat for brukeren	5,4		>5	>5
	Vann/avløp - tillit og respekt	5,8		>5,5	>5,5
	Vann/avløp - service og tilgjengelighet	5,6		>4,6	>4,6
	Vann/avløp - informasjon	5,0		>4,8	>4,8
	Vann/avløp - generelt	5,6		>5,5	>5,5
	Vann/avløp - snitt totalt	5,6		>5,1	>5,1
	Resultat for bruker vedr. vaktmestertj.			>4,5	>4,5
	Kvalitet på utført vaktmesterarbeid			>4,6	>4,6
	Service, tillit og respekt fra vaktmestertj.			>4,5	>4,5
	Resultat for bruker vedr. renholdstjeneste.			>5,0	>5,0
	Kvalitet på utført renhold			>5,0	>5,0
	Service, tillit og respekt fra renholdspers.			>5,0	>5,0
	Faglig kvalitet				
	Antall timer stengt veg	0	0	0	0
	Lekkasje vannledninger %	38 %	37 %	35 %	36 %
	Antall lekkasjereparasjoner vann	4	2	10	2
	Antall abonnenttimer uten vann	30	75	15	50
	Antall meter fornyet vannledning	692	620	500	600
	Antall ikke tilfredsstillende vannprøver	0	0	0	4
	Antall kjelleroversvømmelser avløp	0	0	0	0
	Antall meter fornyet avløpsledning	680	620	500	600
	Oppfyllelse konsesjonskrav utslipp RA	Tilfredsst.	Tilfredsst.	Tilfredsst.	Tilfredsst.
Andel materialgjenvunnet avfall på henteordning i %	24 %	25 %	25 %	25 %	
Antall utleieboliger utleid til enhver tid			>51	>51	
Antall omsorgsboliger utleide til enhver tid			>91	>91	
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet				
	Oppgavemotivasjon	4,3			4,4
	Mestringstro	4,5			4,6
	Selvstendighet	4,7			4,8
	Bruk av kompetanse	4,4			4,5
	Mestringsorientert ledelse	4,2			4,3
	Rolleklarhet	4,2			4,3
	Relevant kompetanseutvikling	4,4			4,5
	Fleksibilitetsvilje	4,5			4,6
	Mestringsklima	4,1			4,2
	Nytteorientert motivasjon	4,6			4,7
	Fravær				
	Samlet fravær	10,2 %	3,7 %	4,0 %	4 %
	Langtidsfravær	8,9 %	2,8 %	3,0 %	3 %
	Korttidsfravær	1,3 %	1,1 %	1,0 %	1 %
	Deltidsstillinger				
	Antall ansatte med mindre enn 50%	2	2	3	3
Økonomi	Bevilgningene overholdes				
	Avvik i forhold til budsjettramme	-7,5 %	-3,8 %	0,0 %	0 %
	Kostnadseffektiv drift				
	Drift- og vedlh. veg, kr. /km veg	55 183	80 309	62 597	75 500
Drift- og vedlh. park. plasser, kr./pl.	1 575	1 474	524	786	

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 59 Målekart for tekniske tjenester:

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2015	2016	2017	2018
	Drift- og vedlh. veg- og gatelys, kr./pkt.	1 113	1 165	1 130	1 256
	Drift- og vedlh. Vann, kr./ km. ledning	88 771	84 978	84 036	90 231
	Årsgebyr Vann bolig gr. 1 eks. mva. grunnlag 150 m3	2 365	2 365	2 365	2 365
	Årsgebyr Slamtømming bolig eks. mva. inntil 4m3	1 655	1 746	1 746	1 746
	Drift- og vedlh. Avløp, kr./ km. ledning	127 066	125 168	116 574	127 551
	Årsgebyr Avløp bolig gr.1 eks. mva. grunnlag 150 m3	2 570	2 570	2 570	2 570
	Årsgebyr avfall bolig eks. mva.	2 134	2 342	2 553	2 620
FDV-kostnader pr. m2 eks. mva.:					
	Skole, Barneh., Helsesenter, Rådhus, I-hall, Oppdalshallen	569	536	576	550
	Trygdeboliger	414	348	324	350
	Utleieboliger	344	294	372	360

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Øvrige rammeområder

Politisk styring og kontroll

Budsjettforslaget samsvarer med vedtatt økonomiplan. I tillegg er rammeområdet justert med lønns- og prisvekst 2018.

Tabell 60 Politisk styring og kontroll. Beløp i tusen kroner.

Budsjettramme	Beløp
Opprinnelig budsjettramme for 2017	4 212
Stortingsvalg	-300
Ramme i økonomiplanen	3 912
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	29
Merforbruk reise	30
Ramme i budsjettforslaget	3 971

Oppdal Kulturhus KF

Budsjettforslaget samsvarer med økonomiplanvedtaket. Utover dette er det lagt inn en kompensasjon på 2,6 % for lønns- og prisvekst.

Tabell 61 Budsjettramme Oppdal Kulturhus KF. Beløp i tusen kroner

Budsjettramme	Beløp
Opprinnelig budsjettramme for 2017	12 315
Effektiviseringskrav	-62
Ramme i økonomiplanen	12 253
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	319
Ramme i budsjettforslaget	12 572

Kirkelig sektor.

Rådmannens rammeforslag for kirkelig sektor samsvarer med økonomiplanvedtaket. Det er lagt til grunn 2,6 % kompensasjon for lønns- og prisvekst.

Tabell 62 Budsjettramme Kirkelig sektor. Beløp i tusen kroner.

Budsjettramme	Beløp
Opprinnelig budsjettramme for 2017	4 578
Effektiviseringskrav	-23
Ramme i økonomiplanen	4 555
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	118
Ramme i budsjettforslaget	4 673

Rådmannens budsjettforslag for 2018

NAV

Fra 2017 av ble statstilskuddet til frivillighetsentraler kanalisert gjennom kommunenes rammetilskudd. Enheten ble da tilført 365 000 kroner. I forbindelse med statsbudsjettet har regjeringen foreslått å avsette ytterligere 27 000 kroner.

Budsjetttramme	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	6 751
Effektiviseringskrav	-9
Ramme i økonomiplanen	6 742
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	161
Økt tilskudd til Oppdal Frivilligsentral	27
Ramme i budsjettforslaget	6 903

Helse- og oppvekstforvaltning

Tilskuddssatsene til private barnehager ble vedtatt av kommunestyret i oktober. Dersom belegget blir like stort som i 2017 vil tilskuddene utgjøre 39,5 millioner kroner noe som er 1,8 millioner kroner mer enn det økonomiplanen tok høyde for. Størrelsen på årskullene gir en pekepinn om at belegget kan gå noe ned, men dette er langt fra sikkert. I budsjettforslaget er tilskudds anslaget økt med 1,0 millioner kroner. Tilleggsbevilgningsposten må dermed dimensjoneres for å ta høyde for tilskudd utover 38,7 millioner kroner.

Budsjetttramme	Beløp
Opprinnelig budsjetttramme for 2017	51 742
Økt praksiskompensasjon	140
Driftstilskudd til legevaktsentral	129
Tilskudd til private barnehager	600
Økt bruk av barnehager	1 200
Redusert ramme som følge av nye kommunale barnehager	-11 330
Effektiviseringskrav	-22
Ramme i økonomiplanen	42 459
<i>Justeringer i budsjettforslaget:</i>	
Pris- og lønnsvekst	820
Økt pedagognorm	315
Økt foreldrebetaling private barnehager	-200
Drift av legevakt	240
Tidlig innsats barn og unge	260
Overført fra oppvekstsenter	1 165
SFO Drivdalen skole	-130
Ramme i budsjettforslaget	44 933

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Betalingssetter

Tabell 65 Betalingssetter barnehage

Foreldrebetaling	Sats 2017	Sats 2018	Endring
5 dager	2 730	2 910	6,6 %
4 dager	2 185	2 330	6,6 %
3 dager	1 706	1 825	7,0 %
Kjøp av ekstra dag	360	370	2,6 %
Matpenger (Pikhaugen, Høgmo og Midtbygda)	Sats 2017	Sats 2018	Endring
5 dager	275	375	36,4 %
4 dager	220	300	36,4 %
3 dager	165	225	36,4 %
Matpenger (Drivdalen, Lønset)			
5 dager	Ikke aktuelt	400	0,0
4 dager	Ikke aktuelt	320	0,0
3 dager	Ikke aktuelt	240	0,0
Bleieavtale	Sats 2017	Sats 2018	Endring
5 dager	90	95	5,5 %
4 dager	75	75	0,0 %
3 dager	60	60	0,0 %

Tabell 66 Betalingssetter SFO

Kategori	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Over 15 t pr uke	2 273	2 332	2,6 %
Inntil 15 t pr uke	1 664	1 707	2,6 %
2 ettermiddager	830	852	2,6 %
Tilleggsdager	448	460	2,6 %
Enkelttimer	105	108	2,6 %
Matpenger	225	231	2,6 %

Tabell 67 Betalingssetter Hjemmehjelp, abonnement pr mnd.

Kategori	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Inntekt under 2 G	186	190	2,15 %
Inntekt 2-3 G	755	774	2,52 %
Inntekt 3-4 G	1 198	1 229	2,59 %
Inntekt 4-5 G	1 725	1 770	2,61 %
Inntekt over 5 G	2 308	2 368	2,60 %

Tabell 68 Betalingssetter Hjemmehjelp, heldøgns omsorgsboliger pr mnd.

Hjemmehjelp	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Inntekt under 2 G	186	190	2,15 %
Inntekt 2-3 G	971	996	2,57 %
Inntekt 3-4 G	1 487	1 526	2,56 %
Inntekt 4-5 G	2 035	2 087	2,56 %
Inntekt over 5 G	2 587	2 654	2,59 %

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 69 Betalingssatser Hjemmehjelp, andre tjenester

Andre tjenester	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Matombringing	92	94	2,17 %
Frokost/aftens	36	37	2,78 %
Trygghetsalarm	60	61	1,67 %
Dagtilbud demente	81	83	2,50 %
Enhetspris pr time	247	253	2,43 %
Helpensj. BOAS mnd.	5 001	5 131	2,60 %
Halvpensj. BOAS mnd.	2 816	2 889	2,59 %
Vask/leie av tøy mnd.	326	334	2,45 %

Tabell 70 Feiing

	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Feiegebyr bolig	513	460	-9,1 %
Feiegebyr fritidsbolig	481	438	-9,1 %

Tabell 71 Avfallsgebyr (ex mva.)

	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Boliger og leiligheter	2 553	2 620	2,56 %
Fritidseiendommer	954	980	2,61 %

Tabell 72 Slamgebyr (ex mva.)

	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Bolig inntil 4m ³	1 746	1 746	0,00 %
<i>Tømming fritidsbolig:</i>			
Tett tank 0 – 6 m ³	2 297	2 297	0,00 %
Slamavsk 0 – 2,4 m ³	1 961	1 961	0,00 %
Slamavsk 2,4 – 6 m ³	2 633	2 633	0,00 %
Minirens 0 – 6 m ³	2 297	2 297	0,00 %

Tabell 73 Vann- og avløpsgebyrer. Sats i hele kroner.

	Sats 2017	Sats 2018	Endring
Vanngebyr, fastledd	565	565	0,00 %
Vanngebyr, pr. m ³	12,00	12,00	0,00 %
Avløpsgeb., fastledd	635	635	0,00 %
Avløpssgeb., pr. m ³	12,90	12,90	0,00 %

Tabell 74 Eiendomsskatt

	Sats 2017	Sats 2018
Promillesats bolig og	3,15	3,40
Promillesats ubebygde	2,0	2,0
Promillesats øvrige eien-	7,0	7,0
Bunnfradrag pr boenhet	450 000	450 000

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Budsjettoppstillinger

Driftsbudsjett

Tabell 75 Økonomisk oversikt drift. Beløp i hele tall.

	Budsjettforslag 2018	Revidert budsjett 2017	Regnskap 2016
<i>Driftsinntekter:</i>			
Brukerbetalinger	19 301 700	15 610 000	15 847 999
Andre salgs- og leieinntekter	81 211 000	80 230 000	78 685 118
Overføringer med krav til motytelse	51 318 000	50 959 000	71 986 727
Rammetilskudd	217 439 000	211 080 000	203 415 859
Andre statlige overføringer	21 421 000	24 699 000	24 864 325
Andre overføringer	0	307 000	2 455 532
Skatt på inntekt og formue	165 939 000	159 172 000	153 757 392
Eiendomsskatt	28 300 000	26 400 000	24 740 879
Andre direkte og indirekte skatter	3 038 000	3 038 000	6 687 718
Sum driftsinntekter	587 967 700	571 495 000	582 441 551
<i>Driftsutgifter:</i>			
Lønnsutgifter	291 247 000	267 742 000	271 507 864
Sosiale utgifter	58 216 500	53 188 000	51 134 296
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tj. produksjon	73 682 200	71 010 000	81 785 468
Kjøp av tjenester som erstatter tj. produksjon	87 882 000	100 295 000	87 975 846
Overføringer	66 618 000	57 912 000	56 407 774
Avskrivninger	29 200 000	29 500 000	29 139 520
Fordelte utgifter	-19 919 000	-16 630 000	-16 265 878
Sum driftsutgifter	586 926 700	563 017 000	561 684 892
Brutto driftsresultat	1 041 000	8 478 000	20 756 658
<i>Finansinntekter:</i>			
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	6 265 000	6 160 000	7 547 646
Mottatte avdrag på utlån	20 000	10 000	1 624 000
Sum eksterne finansinntekter	6 285 000	6 170 000	9 171 646
<i>Finansutgifter:</i>			
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	8 712 000	9 208 000	10 084 540
Avdragsutgifter	26 715 000	29 090 000	27 866 778
Utlån	50 000	30 000	12 000
Sum eksterne finansutgifter	35 477 000	38 328 000	37 963 318
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-29 192 000	-32 158 000	-28 791 672
Motpost avskrivninger	29 200 000	29 500 000	29 139 520
Netto driftsresultat	1 049 000	5 820 000	21 104 506
<i>Interne finanstransaksjoner:</i>			
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	9 626 000	3 286 047
Bruk av disposisjonsfond	8 708 000	6 696 000	6 453 586
Bruk av bundne fond	3 445 000	3 700 000	5 834 013
Sum bruk av avsetninger	12 153 000	20 022 000	15 573 647
Overført til investeringsregnskapet	0		54 189
Avsetninger til disposisjonsfond	9 608 000	22 054 000	17 887 049
Avsetninger til bundne fond	3 594 000	3 288 000	9 110 688
Sum avsetninger	13 202 000	25 824 000	27 051 926
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	9 626 227

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Budsjettskjema 1A og 1B – drift

Tabell 76 Budsjettskjema 1A og 1B. Beløp i hele tall.

	Budsjettforslag 2018	Revidert bud- sjett 2017	Regnskap 2016
Skatt på inntekt og formue	165 939 000	159 172 000	153 757 392
Ordinært rammetilskudd	217 439 000	211 080 000	203 415 859
Skatt på eiendom	28 300 000	26 400 000	24 740 879
Andre direkte eller indirekte skatter	3 038 000	3 038 000	6 687 718
Andre generelle statstilskudd	21 421 000	24 699 000	24 864 325
Sum frie disponible inntekter	436 137 000	424 389 000	413 466 174
Renteinntekter og utbytte	6 265 000	6 160 000	7 547 646
Renteutg., provisjoner og andre fin. utg.	8 712 000	9 208 000	10 084 540
Avdrag på lån	26 715 000	29 090 000	27 866 778
Netto finansinnt./utg.	-29 162 000	-32 138 000	-30 403 672
Til ubundne avsetninger	-9 608 000	-22 054 000	-17 887 049
Til bundne avsetninger	-3 594 000	-3 288 000	-9 110 688
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	9 626 000	3 286 047
Bruk av ubundne avsetninger	8 708 000	6 696 000	6 453 586
Bruk av bundne avsetninger	3 445 000	3 700 000	5 834 013
Netto avsetninger	-1 049 000	-5 320 000	-11 424 090
Overført til investeringsbudsjettet	0	500 000	54 189
Til fordeling drift, før korrigeringer	405 926 000	386 431 000	361 957 995
<i>Korrigeringer:</i>			
Regnskapsmessig mindreforbruk	0		0
Andre generelle statstilskudd ført på enhetene	-19 700 000	-22 720 000	-21 610 922
Bundne avsetninger ført på enhetene	293 000	0	4 093 318
Ubundne avsetninger ført på enhetene		1 028 000	4 675 202
Bruk av disposisjonsfond ført på enhetene	-7 356 000	-4 741 000	-5 579 026
Bruk av bundne fond ført på enhetene	-3 445 000	-3 700 000	-5 834 013
Nto driftsutgifter ført på ansvar 800	-146 000	-150 000	-240 322
Nto driftsutgifter ført på ansvar 900	-53 000	-50 000	-68 303
Nto konsesjonskraft	5 500 000	4 229 000	8 679 744
Renteutgifter ført på enhetene	8 000	8 000	6 865
Renteinntekter ført på enhetene			0
Avdragsutgifter ført på enhetene	70 000	70 000	63 383
Avdragsinntekter ført på ansvar 940			1 610 000
Avdragsinntekter ført på ansvar 920			14 000
Generelt statstilskudd ført på ansvar 840			0
Motpost avskrivninger	5 813 000	5 017 000	5 011 641
Korrigert sum til fordeling	386 910 000	365 422 000	352 797 560

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 77 Budsjettskjema 1B. Beløp i hele tall.

Budsjettskjema 1B - driftsbudsjett	Budsjettforslag 2018	Revidert bud- sjett 2017	Regnskap 2016
Til fordeling drift - fra budsjettskjema 1A	386 910 000	365 422 000	361 957 995
<i>Brukt slik:</i>			
Plan og forvaltning	13 891 000	13 477 000	13 336 000
Stab og støttetjenester	25 821 000	25 348 000	25 055 000
Politisk styring og kontroll	3 971 000	4 212 000	4 145 863
Tilleggsbevilgningsreserve	13 677 000	8 245 000	955 479
Kulturhuset	12 572 000	12 315 000	12 001 000
Helse- og oppvekstforvaltning	44 933 000	53 532 000	51 576 071
Sykehjemmet	46 435 000	41 918 000	40 881 222
Hjemmetjenestene	74 050 000	70 210 000	66 950 000
Aune barneskole	32 828 000	30 307 000	31 049 000
Drivdalen skoler	7 277 000	4 376 000	4 570 000
Lønset og Midtbygda skoler	14 952 000	8 926 000	8 107 000
Ungdomsskolen	27 378 000	26 516 000	27 177 000
Kommunale barnehager	11 896 000	11 811 000	11 705 000
Kirkelig sektor	4 673 000	4 578 000	4 480 000
Tekniske tjenester	17 993 000	16 698 000	18 996 535
Helse og familie	27 660 000	26 208 000	25 530 026
NAV	6 903 000	6 751 000	6 282 000
Sum fordelt	386 910 000	365 422 000	352 797 560

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Budsjettskjema 2 A og 2 B - investeringer

<i>Tabell 78 Budsjettskjema 2B. Beløp i hele tall.</i>			
	Budsjettforslag 2018	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	53 671 000	50 572 000	30 634 225
Utlån og forskuttering	7 000 000	7 000 000	1 997 500
Kjøp av aksjer og andeler	1 654 000	1 520 000	1 391 764
Avdrag på lån		1 000 000	5 108 984
Avsetninger		1 000 000	9 865 725
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	62 325 000	61 092 000	48 998 199
<i>Finansiert slik:</i>			
Bruk av lånemidler	21 368 000	41 702 000	23 465 610
Inntekter fra salg av anleggsmidler		1 000 000	7 632 527
Tilskudd til investeringer	23 122 000	720 000	330 000
Kompensasjon for merverdiavgift	5 839 000	6 870 000	3 758 979
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	720 000	1 000 000	5 069 313
Andre inntekter	0	0	14 785
Sum ekstern finansiering	51 049 000	51 292 000	40 271 216
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	54 189
Bruk av avsetninger	11 276 000	9 800 000	8 672 793
SUM FINANSIERING	62 325 000	61 092 000	48 998 199
UDEKKET/UDISPONERT	0	0	0

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Tabell 79 Budsjett skjema 2B. Beløp i hele tall.

Fordelt slik:	Budsjettforslag 2018
Rehabilitering kommunale off. bygg og boliger:	
Rådhuset, skifte av vinduer og etterisolering	2 700 000
Idrettshallen, oppgradering garderober	300 000
Oppgradering kommunale veger:	
Asfaltering Gml Kongeveg	590 000
Ola Setromsv – rekkverk	300 000
Ombygging kryss v/Spar	1 030 000
Klargjøring av nye industritomter	250 000
Tiltak for myke trafikanter	300 000
Bofellesskap for demente	24 100 000
Flomsikring boligomr. Oppdal. sentr., Vestre vannv., etappe 1	2 450 000
Luvegen 9	11 200 000
UPS (batterier)	425 000
Lønset oppvekstsenter, brannkrav	130 000
Oppgradering Kulturhuset	2 066 000
Utvikling Miljøstasjoner/returpunkt	700 000
Diverse forsterkninger ledningsnett vann	500 000
Diverse forsterkninger ledningsnett avløp	700 000
Sanering vann, Bregnevegen/Vikavegen	2 370 000
Sanering avløp, Bregnevegen/Vikavegen	3 560 000
Sum	53 671 000

Rådmannens budsjettforslag for 2018

Notater: